

Bibladet 2021

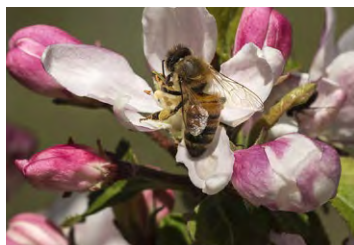
127:e verksamhetsåret. 35:e årgången

Södra Inlands Biodlareförening
sodrainlands.biodlarna.se

Innehåll

Året vi inte glömmer – styrelsens verksamhetsberättelse 2019/2020	2
2021 års styrelse	3
Förtroendevalda 2020/2021 – bibladet pratar med nya förtroendevalda och funktionärer . . .	5
Årsrapporten 2020: Låga vinterförluster, gott om ljunghonung	7
Utbildningsåret då vi lärde oss tänka nytt	8
Nybörjarkurserna kunde genomföras	9
Biansvarig har ordet: Spännande år framför oss	10
Digitalt eller fysiskt 2021 – det är frågan	13
Föreningens parningsplats Smörsund	15
Honungsbedömning med trubbel	16
Tips i den ädla konsten att slunga ljung	18
Anders och Ingrid: Bidagbok från Hallbjörtporp	20
Tips vid flytt och försäljning	22
Ewa Wächter: Nu har jag sålt min första avläggare	23
Vi påminner om avläggardokumentet – ger svar på vad som gömmer sig i lådan	23
Efter lång och trogen tjänst vaxrenseriet flyttar från bigården	26
Per byggde en prisvärd och effektiv solvaxsmältare	30
Där bina finns, där finns något att hämta	32
Biodling med omstart: Lars Petersons bidagbok	34
Cirkeln är slut – Biodlartips ett år	37
Biodlarna i Sundhammar tackar ljungen för den goda honungssköörden	38
Föreningen välkomnar alla nya medlemmar 2020	40
Restips: Cykelvänliga Ven i Öresund	43
Södra Inlands Biodlareförening i media	44
Sysslolös? Skatta biord i binas vildbygge!	46
Till minne av vår medlem Gösta Karlsson	47
Kalendarium	48

Äppelblomman symboliserar årets färg

Äpple är en av de grödor som till stor del är beroende av insektpollinering för att sätta frukt. God pollinering säkrar inte bara en god skörd, den gör också äpplena större och jämnare i formen. Nu har visserligen äppelblomman ett inslag av rosa, men vitt dominerar. Den får därför påminna biodlaren om att 2021 års drottningar märks med vitt.

Södra Inlands Biodlareförening
Organisationsnummer 853300-8960
Hemsida <https://sodrainlands.biodlarna.se>
Besöksadress Kringledammen,
Prästvägen 570, Kareby

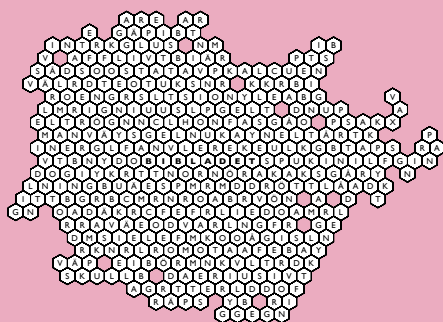
Postadress: c/o Per Almkvist,
Mariebergsliden 16 B, 44231 Kungälv
E-post s.inland.bf@gmail.com
Bankgiro 296-7727
Swishnummer 123 161 04 19

Omslagsfoto: Håkan Aronsson | Ansvarig utgivare: Föreningens ordförande
Redaktion: Biblads- och informationskommittén | Tryck: Bording, Borås 2021

TACK

Den 20 januari 2021 hade det kommit i totalt 26 000 kr på byggfonds-kontot i form av gåvor, lotteriintäkter samt bidrag från dem som slungat i föreningsslungrummet.

Tips vid flytt och försäljning 22

SYSSLÖS? Skatta biord 46

Leifs Hus 20 januari 2021

Kära medlem.

Ett ur många perspektiv tufft år är till ända. För föreningen var det ett år utan måndagsmöten, fika, glada skratt i bipaviljongen, studiecirkel och erfarenhetsutbyte vid bikuporna i föreningsbigården. Men också ett år med viktiga beslut för framtiden och flera ljusglimtar: beslutet att bygga en egen samlingslokal – Leifs Hus – vid Kringledammen, 27 nya medlemmar och en rejäl honungsskörd för många av våra biodlare.

Styrelsen har utnyttjat pandemiåret till att få pusselbitarna på plats för Leifs Hus, en byggnad på 100 kvadratmeter i ett plan, med samlingsal, kök och toaletter samt genomgående enkla material. Genom stora fönsterpartier mot dammen kommer man kunna njuta av den fina utsikten. Kallförrådet och Gunnars paviljong får fast placering nordväst om huset och bihusen får en egen gräddhylla på den nya arrendetomten. Jag ser framför mig ett hav av biblommor runt bisamhällena.

Att fortsatt hantera byggprocessen när vi samtidigt måste hålla avstånd och tänka smittskydd är en extra utmaning. Först när alla är vaccinerade kan vi mer spontant samlas på byggplatsen. Den dagen kommer det att finnas många små och stora arbetsuppgifter för de medlemmar som vill dra sitt strå till stacken.

Under det gångna året har många medlemmar visat styrelsen sitt stöd. Stort tack till er som tagit er tid att resonera, komma med synpunkter och peppa! Det har varit ovärderligt.

Hur pandemiåret har påverkat oss som förening vet vi inte förrän vi bjuder in till fysiskt möte. Det är min önskan och stora förhoppning att du vill vara med och fylla huset med meningsfull verksamhet.

När detta skrivs är grunden till Leifs Hus lagd och takstolarna resta. Vi har ett år fullt av möjligheter framför oss.

För styrelsen
LILLEMOR BULUKIN

2019/2020 – året vi inte glömmer

En sammanfattning av styrelsens verksamhetsberättelse verksamhetsåret 2019/2020.

Föreningens 126:e verksamhetsår 2019/2020, går till historien. Samtidigt som verksamheten gick på sparlåga arbetade styrelsen med viktiga och för föreningens framtid avgörande frågor.

Efter vårmötet och Drottningodlarklubbens årsmöte arrangerades till följd av pandemin inga fler fysiska möten. I juni genomfördes ett första digitalt måndagsmöte som sedan kom att följas av ytterligare 12, merparten i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.

Ny samlingslokal

Samtidigt som den nya styrelsen tillträdde i november 2019 fick vi veta att Kareby IS klubbhus skulle överlåtas till annan ägare. På sitt skulle vi inte längre ha tillgång till en möteslokal. Efter många turer, landade vi i slutsatsen att vi skulle använda arvet från Leif Svensson från 2008 och bygga en egen samlingslokal. En viktig pusselbit i detta beslut var när vi av Kungälv kommun blev erbjudna en arrendetomt i anslutning till vår nuvarande tomträtt.

Medlemmarna fick ta ställning i byggfrågan via ett digitalt formulär och på digitala möten. Styrelsen tog fram budget, driftbudget, risk- och konsekvensanalys samt bygglovsritningar. Bygglovsansökan gjordes i mitten av juli. I augusti visades ritningar och arrendetomt

SNABBAKTA 2019/2020

Medlemsutveckling: Medlemsantal 30 sept: 227, varav 42 familjemedlemmar och 2 junior-medlemmar. Därtill 24 föreningsvänner.

Avlidna: Under 2020 avled tre mångåriga föreningsmedlemmar: Gösta Karlsson, Gunnar Edvardsson och Roland Eriksson.

Styrelsemöten: Styrelsen har haft 12 möten, de flesta i form av videokonferenser.

Årsmöte: 16 nov 2019 i Kareby IS klubbhus. 71 personer närvarade, varav 68 medlemmar.

Vårmötet: 2 mars 2020. Per Almkvist ställde med kort varsel upp som föredragshållare då bokad föreläsare blev sjuk. 62 deltagare.

Två nybörjarkurser: En under ledning av Per Almkvist och Ethel Berntsson, 11 deltagare samt en med Lars-Göran Larsson och Markus Kvist som kursledare, 11 deltagare.

Ny kommitté: Styrelsen tillsatte under året en utbildningskommitté. Se även sid 19.

Biodlardistriktets årsmöte: Södra Inlands representerades av elva ombud. Föreningens ordförande var sekreterare under mötet. En föreningsmedlem sitter i distriktets valberedning.

Vaxrensning med samordnad transport i samarbete med Utby Maskin och Töreboda Biredskapsbutik: 58 medlemmar lämnade sammanlagt 2 500 ramar för rengöring.

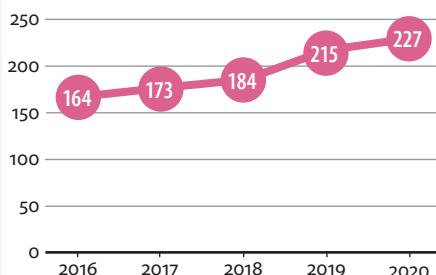
Samordnat Biforinköp: Lars-Göran Larsson skötte medlemmarnas Biforbeställningar som gjordes via formulär på nätet. Kungälv Mur & Skorsten upplät sin gårdsplan för utleveransen. LP:s levererade bland annat 497 hinkar Bifor.

Slungrummet bokades vid ett 70-tal tillfällen. Honungshanteringskommittén bistod med hjälp, särskilt när det kom till ljunghonungen.

Honungsbedömningskommittén sammanträdde två gånger och bedömde sammanlagt 35 prover. Honungen bedömdes hålla hög kvalitet.

Oxalasyreförångaren lånades ut 10 gånger. 69 samhällen behandlades senhösten 2019.

Antal medlemmar den 30 september 2016–2020

för medlemmarna och Arne Christiansen tog ett symboliskt första spadtag för den framtida samlingslokalen, Leifs Hus.

För att samla in pengar till bygget inrättade styrelsen en byggbond.

Föreningsbigården

Av smittskyddsskäl sköttes allt praktiskt i bigården av ett fåtal personer. Bina fick färre besök än vanligt, men tack vare biansvarige Janne Eriksson fick de ändå sin omvårdnad. Janne tog också stort ansvar för att göra avläggare som sedan såldes till föreningsmedlemmar, mest nybörjare.

Slungrummet fick en uppgradering med väggsåp för förbrukningsmaterial och nya instruktioner för hantering av utrustningen. Slungrumsblanketten ersattes med en loggbok.

Nya skötselavtal

Föreningen tecknade under året fyra nya skötselavtal. Ett av samhällena i den nya bigården i Bäckparken sitter i en visningskupa, byggd av Rune Andersson. På uppdrag av styrelsen samordnas verksamheten av Ann-Sofi Karlsson.

Försäkringsskydd

Föreningsbigårdens försäkring i Inlands Försäkringsbolag utökades. Den inkluderar nu även ersättning för bisamhällena (även företagskuporna) vid t ex stöld eller skadegörelse.

Allmännyttig ideell förening

Efter ansökan till Skatteverket blev föreningen en så kallad allmännyttig ideell förening, vilket bland annat innebär att föreningen inte behöver lämna inkomstdeklaration.

Förstärkt styrelse

Mot bakgrund av de stora satsningar som vi står inför, har 2020/2021 års styrelse enligt årsmötets beslut utökats med två ledamöter, (från 5 till 7 ledamöter).

Styrelsen tackar alla medlemmar för stöd och engagemang under det gångna, utmanande verksamhetsåret 2019/2020 och ser fram mot ett spännande och utvecklande 2021.

*Lillemor Bulukin, Eivor Bohlén,
Rune Andersson, Joakim Hagberg och
Daniel Lisovski*

2021 års styrelse

Per Almkvist, kassör och
Lillemor Bulukin, ordförande

Joakim Hagberg,
sekreterare

Daniel Lisovski,
vice ordförande

Marcus Carlsson,
ledamot

Rune Andersson,
ledamot

FÖRTROENDEVALDA 2020/2021

STYRELSE

Lillemor Bulukin, ordf.
lillemor@appellera.se
070-527 16 01

Daniel Lisovski, v. ordf.
dlisovski@yahoo.se
072-310 49 37

Joakim Hagberg, sekr.
joakim.hagberg@alumni.
chalmers.se, 072-980 20 45

Per Almkvist, kassör
per@almkvist.net
070-150 65 80

Rune Andersson, ledamot
runerisby@gmail.com
070-567 54 24

Marcus Carlsson, ledamot,
mcarlsson89@hotmail.com,
076-338 05 38

REVISORER

Eva Hybinette-Henrikson
eva.henrikson@gmail.com
070-761 20 82

Yvonne Strid
yvonne.strid@telia.com
070-608 04 31

Revisorsersättare

Eddy Karlsson
Mona Löfberg

VALBEREDNING

Lars Oscarsson, sammark.
evalis.britt@hotmail.com
070-489 95 10
Kurt-Erik Eriksson
Eva Carlsson

ARBETSGRUPPER

Biblads- och informationskommittén

Eva Carlsson
evai.carlsson@gmail.com
070-731 45 63
Joakim Jalin
Ewa Wächter
Elisabeth Andreasson
Lillemor Bulukin

Utbildningskommittén

Daniel Lisovski
dlisovski@yahoo.se
072-310 49 37
Kerstin Hellegren
Eva Carlsson

Honungsbedömningskommittén

Stefan Hellström
s.hellstroem@gmail.com
070-999 50 03
Anita Enerskog
Mikael Carolusson
Mona Löfberg
Ethel Berntsson

Honungshanteringskommittén

Karin Carolusson
k.carolusson@live.se
072-255 83 72
David Carden
Göran Johansson
Reino Andrén

FUNKTIONÄRER

Biansvarig

Jan Eriksson
076-848 10 77

Bigårdsansvariga

Lars Oscarsson
070-489 95 10

Bo Andersson
070-644 37 28

Bihälsoansvarig

Thomas Pettersson
072-222 04 00

Företagskuporna

Ann-Sofi Karlsson
070-6091740

Kvalitetsansvarig

Kent Samuelsson
070-855 03 93

Webbansvarig

Eva Carlsson
evai.carlsson@gmail.com
070-731 45 63

BITILLSYNSMÄN (Utses
av Länsstyrelsen. Ansvars-
område inom parentes
nedan)

Jan Olausson (öster om E6)
070-437 44 42

Thomas Pettersson (väster
om E6)
072-2220400

Digitalt årsmöte
8 mars kl 18-20

DROTTNINGODLARKLUBBEN

Lars Oscarsson, ordf.
070-489 95 10
Jan Eriksson, v. ordf.

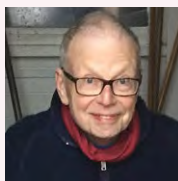
Bo Andersson, kassör
Ingela Olsson, sekr.
Harald Göbel, ledamot

Årsavgift:

20 kr till bankgiro 852-1080

Parningsavgift:

10 kr per utsatt drottning

Per Almqvist

Kassör i styrelsen

Per som varit biodlare sedan 1976 är pensionerad biologilärare och insektsforskare och intresset för bin går inte att ta miste på.

Han berättar att kassörsuppdraget ska bli spännande nu när han blivit lite mer engagerad i föreningens arbete.

– Jag gillar att ha ordning och att lära mig mer. Det ska bli kul att få serva föreningen i en bra styrelse, där vi alla drar åt samma håll. ■

Marcus Carlsson

Ledamot i styrelsen

Marcus är biodlare på tredje året och han beskriver hur trivsamt det är med bina i trädgården och hur fascinerande det är att se hur de arbetar.

Marcus vill nu bara att pandemin ska vara över så vi får träffas – det sociala kring biodlingen och föreningen är viktigt, menar han. Uppdraget i styrelsen är en spännande utmaning. Han lyfter fram husbygget och alla tekniska delar i biodlingen som exempel. ■

Kerstin Helgegren

Utbildningskommittén

Kerstin arbetar med kvalitet och utbildning. Hon har varit biodlare i sex år har sina bin i Hållsunga. Som ny biodlare fick Kerstin stöd och hjälp av föreningen och hon beskriver hur öppet och och präglat av omtanke alla kontakter varit.

– Det bästa med biodling är att man följer naturen så nära, säger Kerstin. Och om uppdraget säger hon att hon vill återgälda det hon fick från föreningen som ny biodlare. ■

Ann-Sofi Karlsson

Samordnare företagskupor

Ann-Sofi har koll på det administrativa kring föreningens skötselkupor. Hon håller också kontakt med dem som sköter kuporna. Själv är Ann-Sofi ny som biodlare och siktar på att gå från två till tre samhällen i Åsebyberg 2021. Intresset för trädgård, pollinering och miljö är drivkraften.

– Bin är så häftiga. Biodling är en rolig hobby. Och föreningen är bra och ger mycket stöd, avslutar Ann-Sofi. ■

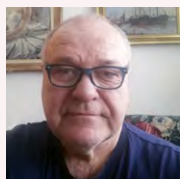

Ethel Berntsson

Honungsbedömningskommittén

Ethel är uppfödd med biodling på familjens gård och tog över sin fars bin. Ethel har fem samhällen med snälla Ligusticabin i Harestad. Det bästa med biodling är att man lever med sina bin som man alltid gjort. De är en del av livet.

Om uppdraget säger Ethel att som pensionär har man tid, man lär sig alltid något nytt och att det är bra att ställa upp för föreningen. ■

Reino Andréén

Honungshanteringskommittén

Reino gick nybörjarkurs i föreningen 2019 och har nu två samhällen i Kareby. Bin passar bra med hundarna i kenneln och bland getter och höns; och som nybliven pensionär har Reino tid.

Om uppdraget säger Reino att han ser fram emot att hjälpa till i föreningens gemensamma slungrum.

– Dessutom bor jag nära bigården, säger Reino. ■

... berättat för:

Elisabeth Andreasson

ny i Biblads- och informationskommittén

– Eftersom det kändes både viktigt och spännande med bin gick jag och en vän en nybörjarkurs i biodling 2018. Vi delade ett intresse för trädgård och hade båda läst den norska författaren Maja Lundes bok "Binas historia".

Idag har jag två bisamhällen i Väva. Med pension och ny frihet kan tiden räcka till för bin, trädgård, egen islandshäst och föreningsliv. Ja, även ett nystartat utbildningsföretag kan man hinna med.

– Uppdraget i Biblads- och informationskommittén känns kul – information och skrivande är ett intresse och i vår förening möts man av så mycket vänlighet och kunskap. ■

BINA I FÖRENINGSBIGÅRDEN UNDRADE NOG VART MEDLEMMARNA TOG VÄGEN

FOTO: T. OLANUSON

FOTO: L. BULKIN

Vårmöte 2 mars och årsmöte i Drottningodlarklubben 9 mars. Det var de två fysiska mötena inomhus 2020.

Janne Eriksson skötte bina i föreningsbigården på egen hand. Bo Hägeryd åkte till bigården för att fika. Och bina gjorde stilla byten.

Föreningens bihus fick siffror, enhetlig färg och flustren riktade mer mot öster. Janne gjorde avläggare till föreningens nybörjare.

Årsrapporten 2020:

Låga vinterförluster, gott om ljunghonung

Även 2020 fick vi in årsrapport från i princip samtliga medlemmar, vilket gör att vi med hög säkerhet kan uttala oss om hur biodlaråret såg ut i vårt område. Stort tack till alla er som delade med er av era uppgifter. I år innehöll rapporten efter medlemsförslag några nya frågor.

Sammanställningen av årsrapporterna visar att föreningen får allt fler aktiva biodlare. Eftersom familjer med flera medlemmar oftast väljer att rapportera alla samhällen på en person, har vi i verkligheten betydligt fler aktiva biodlare än de 171 som statistiken visar.

Den genomsnittliga andelen vinterförluster hamnade 2020 på låga 8 procent. Honungsskörden, som 2019 var nere på 11 kilo i snitt per samhälle, var tillbaka på för oss mer normala värden (15,8 kg). Detta mycket tack vare en rejäl ljunghonungsskörd i slutet av säsongen.

En behandlingsmetod räcker inte

När det kommer till den viktiga varroabehandlingen är det glädjande att se att nästan samtliga gör någon form av behandling. I år utökades svarsalternativen med nedfallsräkning, samt att vi delade upp oxalsyrebehandlingen i droppmetod och förångning.

Av dem som behandlar med oxalsyra gör 17 procent det med förångning och resterande 83 procent droppar. Liksom förra året visar

MEDELVÄRDEN BIODLARÅRET 2020 (2019 års värden inom parentes)

Aktiva biodlare, dvs har bin	171	(158)
Samhällen per aktiv biodlare	4,4	(4,8)
Avläggare per aktiv biodlare	1,0	(1,0)
Andel vinterförluster	8 %	(10 %)
Honung per samhälle, kg	15,8	(11,2)
Drottningodlare	28	(36)

ANDEL AV BIDLARNA SOM ANVÄNDER OLIKA BEHANDLINGSMETODER MOT VARROA 2020 (2019)

Oxalsyra i någon form	70 %	(70 %)
Drönarutskärning	36 %	(32 %)
Tymol	21 %	(31 %)
Räknat nedfall	18 %	(–)
Myrsyra	12 %	(6 %)
Rabarber	7 %	(7 %)

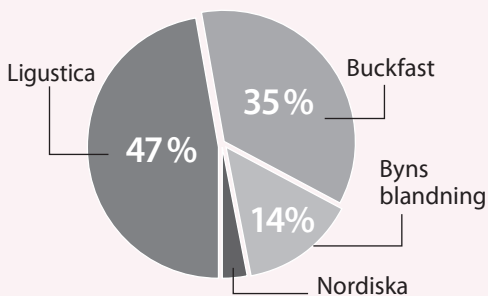
Obs! Flera metoder fick anges. Bara de mest använda metoderna redovisas ovan.

statistiken att ju fler behandlingsmetoder mot varroa biodlaren använder, desto lägre är andelen vinterförluster. Till exempel har den grupp som enbart oxalsyrebehandlar flera procentenheter högre andel vinterförluster än genomsnittet.

I år ställde vi även frågan om biras. 47 procent av biodlarna i föreningen har ligustica och 35 procent buckfast; övriga har byns blandning eller nordiska. Notera att flera biodlare har angett att de har flera biraser i sin biodling.

Antalet drottningodlare i föreningen sjönk betydligt under 2020, vilket troligtvis beror på biodlarens minskade rörlighet under pandemiåret.

LILLEMOR BULUKIN

Ligusticabiodlare är vanligast i föreningen.
4 procent av de aktiva biodlarna har nordiska bin.

Utbildningsåret då vi lärde oss tänka nytt

2020 tillsatte styrelsen en kommitté med uppdrag att jobba med föreningens utbildningar. I gruppen ingår Daniel och Lillemor från styrelsen samt Kerstin Hellegren och Eva Carlsson.

Kurslokalen, som är i minsta laget, blev genast rymligare när Rune Andersson specialtillverkat små, nätta bord. I mars startade de båda nybörjarkurserna, men efter bara ett tillfälle fick kursledningen tänka om. Kurserna fortsatte i digitalt i form som videomöten och via mejlkontakter. Deltagarna blev tilldelade varsin mentor för att få tillfälle till kontakt med bin och biodlare och de praktiska tillfällena kunde hållas utomhus i små grupper. Övriga planerade kurser och studiecirkelar ställdes in.

Lars-Göran Larsson inviger den renoverade kurslokalen, som har plats för 12 deltagare.

Anpassning till rådande verklighet

I början av verksamhetsåret 2021 startade vi två digitala nybörjarkurser. Kurserna blev snabbt fulltecknade – med deltagare från hela landet!

I början av februari 2021 startar ännu en digital nybörjarkurs. Därefter planeras för ytterligare en nybörjarkurs, som än så länge är tänkt att – om möjligt – genomföras på traditionellt vis. I skrivande stund finns också planer på studiecirkelar i praktisk biodling och i drottningodling.

Alla våra utbildningar sker i samverkan med Vuxenskolan Väst. Man anmäler sig på studieförbundets hemsida. Medlemmar och föreningsvänner har en liten rabatt på avgiften.

I år måste vi, utöver pandemin, också ta hänsyn till att vår föreningsbigård är en byggarbetsplats. Det blir till att tänka brett för att verksamheten ska bli så bra som möjligt.

Vi i kommittén tackar kursledare, medhjälpare, mentorer och ramsnickare. Utan er hade inte föreningen kunnat genomföra allt detta roliga och lärorika för nybörjare och i många fall blivande medlemmar. Är du intresserad av att vara kursledare eller assistent? Hör av dig – vi behöver dig!

För utbildningskommittén

EVA CARLSSON & LILLEMOR BULUKIN

boka

Boka är Sveriges största bokningssystem och används av hundratals föreningar, skolor och företag med bokningar av t ex lokaler, prylar, tjänster och personal. Sedan flera år administrerar vi bokning av Södra Inlands slungrum och kurslokal. Icke vinst-drivande verksamheter får upp till 25 procents rabatt.

Välkommen in på Boka.se och låt dig inspireras av våra tjänster.

Erbjudande till dig som läser Bibladet:
30 procents rabatt på första årsavgiften.
Ange "Bibladet" när du tecknar ditt abonnemang.

NYBÖRJARKURSERNA KUNDE GENOMFÖRAS

Kurslokalen i bigården fick ny inredning och invigdes vid kursledarträffen i februari. Per Almkvist, Ethel Berntsson, Ann-Christine Magnusson, Lars-Göran Larsson, Markus Kvist och Kurt-Erik Eriksson bekantar sig med kursmaterialet till vårens kurser och cirklar.

Mikael Carolusson går igenom invintring med Mikael Blomberg i nybörjarkursen.

Stolta ramsnickare.

Lars-Göran har kursavslutning med coronasäkra avstånd.

Richard och Annika Rödin hjälpte till i slungrummet.

Markus Kvist visade hur en inspektion görs.

Daniel Lisovski gick igenom invintring med Siv Lindström.

Lars Ekberg i Alebygdens Bf ställde upp som mentor.

Per Almkvist och Ethel Berntsson med Lars Peterson och Andreas Valdusson.

Inger Johansson lär sig täcka av. Karin Carolusson ger goda råd.

Biansvarig har ordet: Spännande år framför oss

2020 var ett omtumlande år. Våra storstilade planer på drottningodling och avläggarpromuktion i föreningsbigården spoliades till viss del av den kalla och dragfattiga försommaren. Sensommardraget gav dock hyggligt med honung. Totalt gav bigårdens samhällen 70 kg honung och dessutom gjordes sex avläggare.

Sedvanlig nedfallsräkning och drönrutskärning fungerade inte av förklarliga skäl under säsongen. Alla samhällen och avläggare fick dock behandling med tymol i juli. Det blir intressant att se kvalstermängden efter oxalsyreförångningen som samhällena fick av

Bo Andersson och Göran Johansson som en tidig julkupp i mitten av december.

Vi har ett otroligt spännande och annorlunda biår framför oss. Det blir arbetsamt på många vis, men vi ger oss aldrig. Då vi har ett mycket bra och avelsvärt bimaterial i föreningsbigården ska vi odla många fina drottningar till sommaren och säkert göra en hel del avläggare.

JANNE ERIKSSON

Kvalsternedfallet dec 2020, 8 dygn efter förångningen. 2019 inom parentes.

Kupa	Nedfall, antal	
Paviljongen 1	176	(84)
Paviljongen 2	196	(127)
Paviljongen 3	55	(27)
Paviljongen 4	425	(84)
Paviljongen 5	975	(135)
K1	400	(31)
K2	133	(52)
Jubileumskupan	370	(140)
Coop	233	(-)

Göran Johansson och Bo Andersson oxalsyreförångade bigårdens samhällen den 9 december.

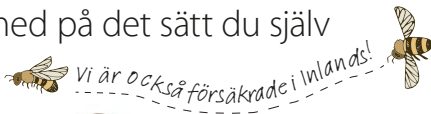
Konditori, bageri och smörgåsaffär

Vikingagatan 1 i Kungälv. Tel 0303-101 95

FÖRSÄKRA LITE KLOKARE

Du som är lite klokare väljer förstås en försäkring som är precis rätt utformad för dina omständigheter. En försäkring som det går att förstå sig på – när den gäller och för vad. Ett försäkringsbolag som är lätt att komma i kontakt med på det sätt du själv föredrar - på internet eller personligen.

Då så! Då är vi på samma våglängd.

Inlands Försäkringsbolag finns på nätet med chatt, skadeformulär och allt. Men det är precis lika lätt att slå en signal eller komma ner till kontoret om du vill.

Vi vet av erfarenhet att många uppskattar att kunna ställa frågor och få svar direkt. Utan att göra 14 knappval först. Vi förklarar det som känns lite krångligt, om försäkringen gäller för just den här grejen och så vidare.

Det är så Inlands Försäkringsbolag fungerar.

Ingemar och Rickard,

0303-162 80 | Torggatan 2, Kungälv | www.inlands.se | info@inlands.se |

Lokalförankrade försäkringar sedan 1857 för
BOSTAD | LANTBRUK | FÖRETAG

 Inlands
FÖRSÄKRINGSBOLAG

LP:s Biodling

Av biodlare För biodlare

Allt i biodlingsmaterial • Nackakupan • Avläggare
Honungsförmedling • Vaxvalseri • Vaxrenseri

Gå in på www.lpsbiodling.se

Handla, hitta nyheter och uppgift om din närmaste återförsäljare.

Besök vår butik i Säffle

Du är också varmt välkommen till butiken i Säffle.

Där kan du även lämna in vax och ramar.

Öppettider i butiken: vardagar 9–16.

Följ oss på sociala medier

Facebook: sök på LP:s Biodling. **Instagram:** @lpsbiodling.

swienty

for better honey

LP:s Biodling AB, Torstensbyn 14, 661 94 Säffle, tel 0533-631 11
shop@lpsbiodling.se, www.lpsbiodling.se

Under 2020 fick vi lära nytt. Sannolikt har digitala träffar kommit för att stanna. Särskilt de som inte kan komma till föreningsbigården på vardagkvällar efterfrågar fortsatta digitala träffar.

Digitalt eller fysiskt 2021 – det är frågan

När vi planerade det Biblad som du nu håller i handen hade vi två osäkerheter att ta ställning till: Kommer det att vara möjligt att ses i grupp 2021, och hur långt hinner vi med bygget av vår nya föreningslokal?

Vi har många nya medlemmar och som nybliven biodlare har man särskilt stor nytta av att träffa dem som är mer erfarna. Bina i föreningsbigården måste också få regelbunden omvårdnad av medlemmarna. Som det ser ut nu i januari måste vi inleda året med digitala möten, men längre fram på säsongen kan vi förhoppningsvis ses, men då ute i det fria.

Löpande information

Det finns många olika sätt att sprida information från vår förening: Bibladet, mejl, sms, Facebook och hemsidan. För att nå så många som möjligt använder vi flera kanaler. Eva Carlsson uppdaterar hemsidan och gör sms-utskick på uppdrag av styrelsen. För sms-utskicken använder vi en gratistjänst (Supertext). Mejlutskicken görs av styrelsen, vanligtvis av Lillemor och mejlen skickas från föreningens gmailadress.

Informationen i mejl är ofta mer utförlig än sms-informationen. Eftersom vi gör ”massutskick” betraktas utskicken ibland som spam, så håll gärna ett öga på skräpkorgen.

Föreningens Facebookkonto administreras av Eva Carlsson och Ewa Wächter. När vi haft aktiviteter i föreningen försöker vi lägga upp foton på Facebook. **Alla är välkomna att bidra så att sidan blir levande och intressant!** Har du material som du vill publicera kontakta Ewa eller Eva (ewa@wachter.se, evai.carlsson@gmail.com).

Mycket att läsa på sajten

Vi försöker stadigt att utveckla föreningens hemsida där vi bland annat publicerat information från de digitala måndagsträffarna. På sikt kan detta bli föreningens eget kunskapsförråd som växer efterhand. På hemsidan kan du också läsa flera årgångar av Bibladet.

Vi hoppas du finner årets Biblad informativt och att du får nytta av det hela året. Hör gärna av dig med synpunkter på tidningen, eller om du vill skriva i Bibladet.

För Biblads- och informationskommittén

EVA CARLSSON & EWA WÄCHTER

Har du ändrat kontaktuppgifter?

När du ändrar mejladress eller telefonnummer uppdatera uppgifterna i Biodlarnas medlemsregister; inloggningsuppgifter finns på inbetalningskortet för medlemsavgiften. Behöver du hjälp, kontakta Lillemor Bulukin (se sid 4 för kontaktuppgifter).

Ingemar Johansson plockar ihop sin beställning assisterad av Bo Andersson. Biforleveransen administrerades förtjänstfullt av Lars-Göran Larsson. Kungälv's Mur & Skorsten upplät sin gårdsplan, vilket föreningen är väldigt tacksam över. Medlemmar och föreningsvänner beställde sammanlagt nästan 500 hinkar Bifor, som levererades av LP:s i Säffle.

Efter att slungrummet stått tomt ända in i juli blev det fullbokat i slutet av säsongen. Ann-Sofi Karlsson slungade för första gången egen honung. Jan Lennart och Stig Uno Johansson fick hjälp av Lizzie och Bernt Palin att bemästra ljunghonungen. Föreningsbigårdens honung såldes till lokala butiker – ett välkommet tillskott till byggfonden.

Jan på Utby Maskin tog emot medlemmarnas 282 kollin med över 3 000 ramar för transport till biredskapsfabriken i Töreboda. Styrelsens Daniel Lisovski serverade den sedvanliga glögen.

Föreningens parningsplats Smörsund

Då år 2020 inte var likt några andra år fick vårt planerade firande av föreningens drottningodlar-klubbs 30-årsjubileum (2019) och Koöns parnings-plats 40-årsjubileum (2020) skjutas på framtiden. Trots coronan blev tillströmningen av utsatta ligusticadrottningar till parning mycket god.

Under sommaren satte 18 drottningodlare ut 187 drottningar, varav 150 blev parade. Det ger en parningsandel på 80 procent, vilket är helt ok. Den goda tillströmningen av utsättare beror möjligen på att de drönarproducerande drottningarna var mycket meriterade. De var hämtade från Hallands Väderö drönarproducenter 2018, som levererats till Hallands Väderö av Anders Berg med stam Lidköping I.

På parningsplatsen på Smörsund fanns sex samhällen och på närliggande Instön, Klöverön och annan del av Koön fanns ytterligare sex till åtta samhällen med systerdrottningar. Alltså tillsammans 12 till 14 samhällen med en otrolig massa parningssugna drönare.

Alla dessa drönargivare kommer att vara där även 2021, så det finns möjlighet för alla som vill, att para drottningar under sommaren 2021.

JANNE ERIKSSON

Den lummiga parningsplatsen sedd genom Marcus Carlssons kameraobjektiv. Marcus och Sofia odlade drottningar för första gången 2020, och satte ut dem för parning på Smörsund.

KAMINER ■ SKORSTENAR ■ MURNING
PUTSNING ■ VÅTRUM ■ MARKARBETEN

www.kungalvmur.se

Mån–tor 08–17, fre 08–14. Tel 0303-134 90
Skälebräcke industriområde, Svarvaregatan 17, Kungälv

Anita Enerskog, Lars Oscarsson och Torbjörn Haraldsson rustade för bedömning i coronatider. Till slut blev det för knöligt att bedöma doft och smak med munskydd på, så de åkte av. Foto: Kent Samuelsson, som i egenskap av kvalitetsansvarig i föreningen assisterade ledamöterna.

Honungsbedömning med trubbel

Vid årets honungsbedömning fanns fler utmaningar än vanligt. Hur ska inlämning av honungsproverna gå till? Och hur ska sex personer kunna sitta i ett rum och smaka ur samma honungsburk på ett smittsäkert sätt? Vi hade dessutom ett nytt bedömningssystem att utgå ifrån.

Det var en trist höst för många när covid-eländet kom tillbaka i en andra våg. Inga måndagsmöten i bigården, och inget nära småprat till kaffet på mötena. Vi som är ganska nya som biodlare fick klara oss utan de visdomsord som man kan få, då man rådfrågar de äldre.

Men vi kämpade tappert på med digitala möten, som ändå fungerade förvånansvärt bra. Snart började vi i honungsbedömningskommittén att fundera på hur vi skulle göra med den årliga honungsbedömningen.

Diskussionerna var livliga. Men till sist beslöt vi att honungsbedömningen skulle äga rum som vanligt. Medlemmarna uppmanades att lämna in sina honungsburkar i bigården, och Ethel Berntsson och Lars Oscarsson ordnade med en coronasäker mottagning. Ingen

trängsel och gott om avstånd. Och ja, det funkar. Biodlarna kom snällt med sina prover och väntade på sin tur att stiga in i klubbstugan. Hela 27 burkar lämnades till bedömning.

Men det var sedan som det blev trubbel. Smittan tog fart i landet på ett oroväckande sätt; sjukdomen kom närmare än vad jag tidigare upplevt. Några av oss i bedömningskommittén tillhör riskgrupper eller har släktingar som gör det och ville av förklarliga skäl skjuta på bedömningen. Kommittén beslöt därför att ställa in, och skjuta upp honungsbedömningen på obestämd tid. Kanske till mars?

Utan bedömning inga etiketter

Men hur skulle det bli med de inlämnade proverna och biodlarna som behövde sina etiketter? Efter en tid beslöt vi att kommittén, genom att hålla ner antalet personer till minsta godkända antal, skulle kunna samlas och bedöma honungen. Till stöd hade vi Lars Oscarsson, som varit ordförande i kommittén 2019.

Vi beslöt att sitta med gott avstånd, utrusta

oss med handsprit och munskydd och att då och då ta paus och vädra i rummet. Kent Samuelsson, kvalitetsansvarig i föreningen, skulle assistera under bedömningen för att minska risken för smitta när honungsproverna skickades runt.

Nytt reglemente

I år skulle bedömningen också ske enligt ett helt nytt bedömningsreglemente (se faktaruta). I det tidigare reglementet utgick man från ett poängsystem, där en felfri honung fick maximalt 25 poäng. Man eftersträvade och premierade en krämig och slät honung; honung med sockerkristaller som upplevdes som grusiga kunde få upp till 6 poäng i avdrag.

I det nya reglementet delas inga poäng ut, och att honungen är grusig är inte längre skäl till att underkänna den.

Ljunghonung – en utmaning

I årets honungsbedömning underkändes fem av de 27 honungsproverna. Några av burkarna hade för mycket föroreningar, som visade sig som små prickar, vilket kan hänga ihop med att vi i år hade mycket ljunghonung som med sin tixotropiska konsistens är svår att sila.

Några prover underkändes på grund av för hög vattenhalt. Vanlig honung får ha en vattenhalt på max 20 procent medan för ljunghonung godkänns upp till 23 procent.

I de fall honungen hade en vattenhalt över 20 procent diskuterade vi hur man kan vara

Torbjörn Haraldsson, kommitténs ordförande i full koncentration.

NYA HONUNGSREGLEMENTET

I det nya reglementet ligger fokus på att beskriva honungen, snarare än att poängsätta den. Grusig eller sandig honung är inte längre skäl till att underkänna honungen.

Liksom tidigare underkänns honung som har en för honung främmande smak eller doft eller innehåller en främmande partikel större än en millimeter eller fyra eller fler partiklar med en storlek under en millimeter.

Vattenhalten får inte överstiga 20 procent, utom för den sena ljunghonungen där vattenhalten får vara upp till 23 procent.

Den som är missnöjd med kommitténs bedömning kan inom en månad överklaga beslutet hos distriktsstyrelsen och bifoga ett nytt honungsprov från samma skörd. Distriktsstyrelsen begär då in det prov som medlemmen menar vara felaktigt bedömt samt tillhörande bedömningsprotokoll för jämförelse.

Läs mer om detaljerna i det nya reglementet på Biodlarnas sajt, biodlarna.se.

säker på att honungen i burken verkligen är ljunghonung. Efter viss diskussion enades vi om att om ett prov ska godkännas som ljunghonung måste det ha en för denna honung tydlig karakteristisk doft och smak.

Nya reglementet fick godkänt

Efter fyra timmars smakande och granskande var vi klara med de 27 burkarna. Med trötta, honungsmarinerade tungor enades vi om att det nya reglementet för bedömning av honung inte var så dumt. För inte kan man pressa in en så mångskiftande och komplex produkt som honung i ett poängsystem! Nej, då är det vettigare att faktiskt försöka beskriva den produkt som är i burken så kunden får en uppfattning om vad den innehåller.

Och vi var nöjda med att medlemmarna även detta nådens år 2020 kan beställa sina etiketter från Biodlarna!

Tack Torbjörn Haraldsson, Lars Oscarsson och Kent Samuelsson för ett gott jobb!

ANITA ENERSKOG

Tips i den ädla konsten att slunga ljung

Under ett digitalt måndagsmöte under sensomaren diskuterades hanteringen av ljunghonung. Det fanns många olika meningar om hur man skulle göra. Här kommer en beskrivning av hur vi biodlare i Sundhammar gjorde.

Det finns ju minst tre problem med ljunghonung: att vattenhalten oftast är för hög, vilket ökar risken att honungen jäser, att honungen på grund av sin geléartade (tixotropa) konsistens är mycket svår att få ut ur ramarna, och att det finns en mängd luftblåsor i den slungade honungen som, på grund av honungens sega konsistens, inte stiger upp till ytan.

När jag mätte vattenhalten i de täckta ramarna var den mellan 21 och 22 procent, godkänt för att vara ljung men ändå inte optimalt. Efter att ha konsulterat erfarna biodlare och honungsproducenter och tittat på filmer på Youtube kom vi fram till följande tillvägagångssätt.

Fläkt och luftavfuktare

Vi täckte av ramarna och placerade sex till sju ramar i varje låda. Lådorna ställde vi på varandra på en ställning och lät en bordsfläkt blåsa upp luft genom lådorna. Vi hade också luftavfuktare i rummet. Mitt slungrum är bara sex kvadratmeter så det gick ganska fort; avfuktaren fylldes med cirka två liter vatten per dygn, och vi fick ner vattenhalten till 18 procent.

Sedan vidtog slungning och pressning. Mörka ramar behandlades med en så kallad honungslossare och slungades fyra gånger. Ramarna höll bra och vi fick ut 80–85 procent av honungen. De ljusa ramarna gick antingen sönder vid perforeringen eller också fastnade de i slungan. Istället skar vi därför ut vaxkorna och pressade dem i en press.

En seg historia

Att sila ljunghonung är en seg historia. Från slungan och pressen lät vi därför honungen

Honungspress för trasiga eller omedgörliga honungskakor. Kladdigt men effektivt.

Med en honungslossare påverkas den tixotropa konsistensen ...

rinna direkt ner i en hink utan sil. Därefter hängde vi silpåsar (som egentligen används för att sila täckvax) i slungan och fyllde påsarna till hälften med honung och körde slungan på sakta till medelhög hastighet. Honungen silades på runt fem minuter.

Men den "grovsilade" honungen behövde passera genom en fin sil också. Det fungerade bra om man gjorde det direkt efter grovsilningen i slungan.

... och med silpåsar i slungan kan man grovsila ljunghonungen.

Slutligen kan man antingen välja att tappa den flytande (våldigt sega) honungen på burk direkt eller att göra en ymp och ympa honungen, så att den kristalliserar och blir fast. Att göra en bra ymp tar runt sex dagar.

Slutligen: det är bra att ha "lagom varmt" i slungrummet, när man slungar ljunghonung. Vi hade cirka 25 grader. Har man för varmt blir kakorna för mjuka, om man har under 20 grader blir honungen för seg.

TEXT OCH FOTO: ANDERS BERGQUIST

ANDERS YMPRECEPT

Till 50 kg kyslungad honung tog jag ett kilo flytande honung och ett kilo gammal fast och mycket slät honung. Jag blandade dessa och vispade i två minuter med en degvisp morgon och kväll i två dagar. Blandningen ska under tiden stå i 12–15 grader. Därefter hällde jag i ytterligare två kilo flytande honung och vispade blandningen morgon och kväll i ytterligare två dagar.

Kommen så här långt var ympen ganska seg och en vanlig degvisp orkade inte utan brändes sönder. Istället tog jag en stark bormaskin*, satte i en visp och körde sakta. Till sist tillsatte jag ytterligare två till tre kilo flytande honung och vispade blandningen morgon och kväll i två dagar till.

Sedan var det dags att hälla ympen i kärlet med kvarvarande honung och blanda ordentligt. Efter ytterligare en till två dagar var det dags att hälla upp på burkar. Det är bra med låg relativ fuktighet i rummet när man behandlar honungen. Honung tar till sig fuktighet väldigt lätt.

**Obs! En vanlig bormaskin är inte godkänd för livsmedel. Gör därför ren maskinen noga och sätt gärna en tratt eller liknande mellan maskinen och vispen.*

Anders och Ingrid: Bidagbok från Hallbjörtorp

Anders Andersson och Ingrid Brander gick nybörjarkurs 2019. Under 2020 delade de med sig av sommarens biodlarenfarenheter. Läs och minns biåret 2020!

6 april: Idag har vi tittat till våra husdjur och städat bottarna. Våra bin är inte så flitiga med städningen, de tar väl efter husse och matte... Några hundra döda bin per kupa (och en humla!) städades bort. Det var gott om mat kvar och äggläggningen var i full gång. Vi passade också på att sätta in drönarramar.

Polleninsamlingen är i full gång. Med gula byxor marscherar bina flera i bredd in i kupan och ramarna börjar fyllas på, så larverna bör få gott om protein.

I år ser vi en väldigt tydlig färgskillnad på bina i våra två kupor. Vår egenuppfödda drottning är betydligt mörkare än sin mamma och hennes avkomma är klart mörkare än de gula mostrarna i grannkupan. Nästa generation i den kupan får få en inköpt drottning.

21 april: Nu har vi gjort vårinventeringen på riktigt. Båda våra drottningar har varit flitiga och årets kull börjar redan krypa ur sina celler. Vintermaten verkar räcka, och det börjar bli gott om celler med pollen i också. Nu ser vi maskrospollen på dragbina, för någon vecka sen var det mest säl.

Första tredjedelen på drönarramarna var fulla med täckt drönaryngel; inte illa på två veckor.

1 juni: Det går upp och det går ner... Igår fick vi hem vårt tredje samhälle, köpt från Ingela Olsson. De vaknade i morgonsolen, orienterade sig och började jobba direkt. En fröjd att se!

Men sen... i våra två andra samhällen var bina i full färd med att slänga ut sina drönare; det ska de ju inte göra förrän till hösten! Vi inspekterade och konstaterade att de gått från gott om mat till nästan tomma ramar på någon vecka. För lite nektar i blommorna tydligen. Men vi såg i alla fall inga ihjälsvulna bin i ramarna.

Vi tog bort drönarramarna – ingen idé att fylla på med fler drönarlarver om de bara slängs ut – och gav honung och socker som stödmat. Vi får se om de stackars drönarna får det lite lugnare nu.

25 juni: Nu var det uppåt igen! Hallon och vitklöver har satt fart på produktionen. Skattlådan är TUNG! Vi hade egentligen tänkt att bara ha en skattlåda och skatta efter hand, men första lådan är knötkfull på våra första samhällen.

Eftersom honungen inte är täckt så satte vi dit en skattlåda till så att bina får lite tid på sig att torka och täcka första lådan. Snart dags att boka första slungningen!

20 juli: Nu har vi skattat sex fulla ramar från vart och ett av våra två starkaste samhällen – de går helt i takt och producerar lika mycket. I båda samhällena var fyra ramar i översta skattlådan inte helt fyllda och täckta, så vi flyttade ner dessa i undre skattlådan och gick åter ner på en låda. Det blir lite lättare att jobba med, en fylld skattlåda är tung!

14 september: Lite annat kom emellan så det blev lite senare än tänkt med slutskattningen, och bina har fått jobba ostört sen senast. Nu är den i alla fall gjord. En grovskattning med hjälp av badrumsvågen indikerar en skörd på omkring 70 kg. Vid första skattningen i juli lämnade vi ju kvar fyra fulla (men inte täckta) ramar i två skattlådor, medan resten av ramarna knappt var påbörjade. Nu var alla ramar fulla. Vi kunde också ta några fyllda, täckta ramar från yngelrummet.

Årets nytillskott från Ingela producerade lite mindre; de lagrade nästan all honung i övre yngellådan.

Äggläggningen verkar i alla fall ha avstannat, men fortfarande finns det några få öppna och en del täckta yngel, så de verkar inte ha gett upp hoppet om en fin höst.

ANDERS OCH INGRID

VAD GJORDE MEDLEMMARNA NÄR VI INTE KUNDE TRÄFFAS?

Kareby Hembygdsdag blev årets enda marknad. Bo och Stephan Hägeryd representerade föreningen.

Bertil Gustafsson och Pontus Almgren trådade ramar och hade det allmänt trevligt i varandras sällskap.

Elsie och Lars Larsson slutade (med ålderns rätt) som biodlare.

Joakim Hagberg önskade sig lotter i födelsedagspresent från familjen och vann första pris i byggsfundsloppet.

Ragnar Olsson i Jörlanda njöt av värmen när den äntligen kom i mitten av juni.

Stefan Hellström bidrog till bygget av Leifs Hus genom att snickra ramar av närproducerad furu som han skänkte till föreningen. Eva Carlsson köpte ramarna och pengarna gick till byggsfunden.

Bo Andersson åkte till Lurö i Vänern för att para nordiska drottningar.

Tips vid flytt och försäljning

Stilla överfart från Ramsön till fastlandet

Reglementsenlig biodlarklädsel.

Lådan lyfts och bärs på en bår.

Varsam placering i bilen. Nättak för bra ventilation.

I Åseby väntar ett nybyggt och nymålat bihus.

Ur bihälsosynpunkt är det bra om man säljer och köper i närområdet, ungefär inom 2 mil. Det är säljarens ansvar att bina är friska – inspektera gärna samhället tillsammans med köparen så att ni är överens. Informera bitillsynen på bägge ställena för kännedom; skulle det bli ett sjukdomsutbrott längre fram så är det bra ur smittspårnings-synpunkt. Påminn den nya ägaren om att anmäla uppställningsplats.

För att dragbina ska stanna kvar i samhället behöver samhället flyttas minst 5 kilometer. Här gick flytten från Eva Carlsson på Ramsön till Ann-Sofi Karlsson och Inge Svanholm i Åsebyberg.

Det är bra om köparen lämnar sitt kupmaterial till säljaren någon vecka i förväg eftersom det är bra om bina får etablera sig i sin nya kupa innan flytt (då hinner de kitta fast ramarna).

För att minska risken för att bina ska klämmas mellan ramarna bör man bära samhället i ramarnas längdriktning. Är det en bit att gå kan man bygga en bår att ställa samhället på.

Undvik att flytta i stark värme – det blir varmare än vanligt i samhället, även med bra ventilation. Här använde vi ett transportlock med nät, men under själva överfarten la vi på ett frigitlock eftersom det fanns täckt yngel i övre lådan. Har du AC i bilen bör du stänga av den. ■

Ewa Wächter: Nu har jag sålt min första avläggare

Efter några soliga dagar i april, maj 2020 var det dags att dela ett av mina samhällen. Det föll sig så väl att det var precis ett år efter kursen i Praktisk biodling.

Jag hade i god tid annonserat på biodlarsäljsidor att jag skulle ha en avläggare till salu. Efter att jag kontrollerat att bina hade drivit upp en egen drottning och att hon var äggläggande lämnade min spekulant sitt kupmaterial till mig. Jag kunde i lugn och ro gå igenom samhället och kontrollera att allt såg bra ut, förbereda överflyttningen och fylla i avläggardokumentet som sig bör.

Kvällen innan den planerade flytten kollade jag på Länsstyrelsens sida för att vara säker på att det inte fanns något utbrott av amerikansk yngelröta i området.

Sent på kvällen stängde jag flustret, men för att sörja för god ventilation placerade jag två nylonsäckar (sådana som används för potatis eller ved) ovanpå lådan istället för tak. När

Eftersom bina lätt kan bli överhettade under en transport tog jag av taket och täckte lådan med glesvävd nylonsäckar.

jag drog åt spännbanden surrade tjejerna ganska lugnt i kupan och vi kunde lyfta in kupan säkert i köparens bil.

Avläggardokumentet var superproffsigt att lämna över till min köpare och cirkeln var sluten efter kursen i Praktisk biodling då vi lärde oss att göra avläggare hemma hos mig i Torstlanda.

EWA WÄCHTER

Vi påminner om avläggardokumentet:

Ger svar på vad som gömmer sig i lådan

Som nybörjare är det inte lätt att veta vilka frågor man ska ställa när man köper sin första avläggare. Det är inte heller självklart att man som säljare kommer ihåg att skicka med all den information som köparen behöver.

Föreningen har därför tagit fram en blankett som kan användas när avläggare eller bisamhällen byter ägare. Vi rekommenderar att dokumentet används av alla föreningsmedlemmar. Dokumentet ingår också i föreningens nybörjarkurser.

Dokumentet finns för nerladdning på föreningens hemsida: sodrainlands.biodlarna.se/. Du hittar dokumentet under Köp/sälj. ■

AVLÄGGARDOKUMENT

Här en avläggare ska flyttas till ett nytt samhälle. Fyll i information om avläggaren och hur den ska skötas. Uppgifter som inte ska fyllas i av säljaren för köparen till exempel på ett nyupptäckt område av amerikansk yngelröta. Dokumentet utformas i två avsnitt: Säljarens och köparens behållare var ett. Dokumentet baser på kunskaper, kunskaper på.

Avläggaren skapad, datum Binas

UPPGIFTER OM DROTTNINGEN

Född år ☐ Omärkt ☐ Märkt Färg

☐ Drottningen tillstätt, datum:

☐ Bina dragit upp drottningen ungefärligt datum för kläckning:

Drottningen ☐ Qparad ☐ Qparad ☐ Parningsplats

Drottningen äggläggande, datum:

Övriga uppgifter om drottningen (t.ex. VSH-gen, stamtavla etc):

AVLÄGGAREN

Avläggarens förebildigt plats och adress

☐ Paketer (skalsväm), Mängd bin, kg

☐ Avläggaren sitter på ramor i format Totalt antal ramor

Verav antal ramor med:

Bin Yngel Foder Pollen Utbyggda ramor Mellanväggar

VRÖROBEHANDLINGSMETODER I BIGÄRDEN

☐ Ingen behandling ☐ Oxalsyra ☐ Annan behandling:

☐ Drottningens kläckning ☐ Myrsyra

☐ Thymol ☐ Mjölksyra

BESKRIVNING AV SAMHÄLLET

Avläggaren är besiktad den och inga tecken på sjukdom finns.

Namn Tel.

SKÖTSELANVISNINGAR OCH ÖVRIG INFORMATION OM AVLÄGGAREN

.....

LEVERANSDATUM OCH UNDERSKRIFT

Avläggaren levererad, ort och datum

Säljarens namnteckning Köparens namnteckning

KONTAKTUPPGIFTER

Säljare: Köpare:

.....

.....

VI BYGGER

I augusti röjdes arrendetomten av Ann-Sofi Karlsson, Marcus Carlsson, Yvonne Strid, Joakim Hagberg, Rune Andersson och Lars-Göran Larsson samt a

Jan Olausson och Göran Johansson grävde för vatten och avlopp. Per Almkvist och Rune Andersson förberedde för kantelementen. Joakim Hagberg gi

Stomresning 4 januari: Bo Andersson, Jan Olausson, Garry Andersson, Sten Jonsson och Bo Hägeryd. Många ville hjälpa till men innan medlemmarna v

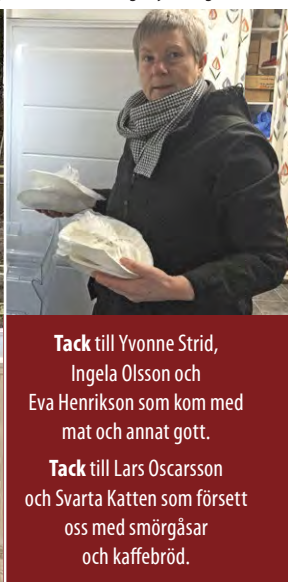
LEIFS HUS

av Eivor Bohlén och Lillemor Bulukin (ej med på bild). Sven Pettersson, Göran Johansson och Paul Hellberg kollar på husritningarna den 22 augusti.

en omgång med armeringsjärnen. Den 9 december när kantelement, isolering och armering var på plats gjöts grunden. Sedan tog vi julleddigt.

Tack till Yvonne Strid,
Ingela Olsson och
Eva Henriksson som kom med
mat och annat gott.

Tack till Lars Oscarsson
och Svarta Katten som försett
oss med smörgåsar
och kaffebröd.

av vaccinerats måste antalet hållas till ett minimum. Glada styrelserepresentanter: Rune Andersson och Lillemor Bulukin.

Efter lång och trogen tjänst...

Sista koket. Bo Andersson har lagt många tidiga morgontimmar på att elda under grytorna. Under hösten 2020 monterade han ner anläggningen för att försöka sätta upp den på en ny plats.

UTBY MASKIN

SKOGS- & TRÄDGÅRDSMASKINER

Återförsäljare för

MS Biredskapsfabriken i Töreboda

Försäljning och service av gräsklippare,
motorsågar med mera.

Göteborgsvägen 94, ÄLVÄNGEN. Tel 0303-74 86 11

Öppet: månd-fre 9-18, lör 9-13

... vaxrenseriet flyttar från bigården

Att återvinna binas vax är en viktig del i biodlingen. Föreningen har sedan många år haft en anläggning för att koka ramar rena från vax. När vi nu ska bygga nytt finns det inte längre plats för anläggningen. Eva Carlsson sammanfattar här historien bakom vaxrenseriet.

Bivax är en unik produkt. Enbart bin kan tillverka bivax; människan kan inte framställa en likvärdig produkt. När varroan förde med sig att biodlaren behövde använda bekämpningsmedel blev det angeläget att själv smälta ur sitt vax.

Många medlemmar har genom åren gjort rent ramar och smält ur vax i föreningens vedeldade grytor. Och anläggningen har förbättrats allt eftersom; till exempel anskaffades en koppargryta och Bosse Hedin murade upp grytorna så de stod stadigt.

Vår medlem Tage Edvardsson var med och byggde upp anläggningen, först i Rollsbo och sedan vid Kringledammen, dit föreningen flyttade 2015. Tage berättar att det är han som gjort den koniska trähuv som täcker vaxbehållaren.

Bo Hedin fotograferad av Eva Carlsson vid vaxrensningen i föreningsbigården 2016.

När föreningen nu bygger ny samlingslokal platsar anläggningen, bland annat av brandskyddsskäl, inte längre i bigården. Bo Andersson har monterat ner och tagit hand om delarna och letar nu efter ett område där han kan ställa upp anläggningen. Den optimala platsen bör ligga brandsäkert och lite avskilt och ha tillgång till vatten. Är du intresserad av att engagera dig i placeringen kontakta Bo Andersson.

EVA CARLSSON

Grunden till
Leifs Hus levererades
av Kungälv Trä!

kungälvsträ

Ditt lokala byggvaruhus – biodlarens närbutik

Allt du behöver för små och stora byggprojekt.
Brett sortiment, kunnig och personlig vägledning.
Goda råd på köpet. Välkommen!

Byggmästaregatan 3, Kungälv • Öppet må–fre kl 06–17 • Tel 0303-625 00

1 Eddy Karlsson byggde nya bihus till kommunens kupor i Strandparken och Bäckparken. **2** De gamla röda bihusen ersattes med glada gula. **3** Kommunen ville att ett av samhällena i Bäckparken skulle sitta i en visningskupa. Rune Andersson konstruerade kupan, som gladdde många besökare under sommaren. **4** Bokabs kupa fick en ny placering vid Jularondellen i Rollsbo, ett stenkast från föreningens gamla bigård. Tyvärr vandaliserades kupan strax efter den kom på plats, men samhället överlevde. **5** Ann-Sofi Karlsson inspekterar Indus samhälle, som sitter i en av Rune Andersson specialdesignad tråγκupa inspirerad av de paviljonger som företaget hyr ur. **6** Röda Grind fick sitt bihus målat i gårdens färgskala. Per Almkvist bor på cykelavstånd och erbjöd sig att sköta samhället. **7** Oscars fick sin uppstaplingskupa ersatt med en vitmålad tråγκupa. Lars Oscarsson och Rune Andersson ombesörjde transporten.

Ytterbygg gick all in. För att skapa bästa möjliga förutsättningar för bina anlade företaget en blomsteräng längs Rollsbovägen runt tråγκupan. Bilden är tagen en gråkulen dag den 19 maj.
Foto: Mats Berntsson.

VI TACKAR VÅRA SAMARBETSPARTNER

Kungälv's kommun Bokab Coop Svenska Bin Röda Grind
Ytterbygg Axelssons Indus Oscars

Per byggde en prisvärd och effektiv solvaxsmältare

Förutom en massa skräp, finns det många intressanta inslag på YouTube, inte minst inom biodling. Där finns bland annat flera avsnitt om vaxsmältning. Efter att studerat några klipp, beslöt jag mig för att tillverka en solugn för att smälta täckvax och vax från ramar.

Sagt och gjort! Jag började med att samla ihop lämpligt material och se ut en plats i trädgården dit solen når större del av dagen och där anordningen inte är i vägen. För att utnyttja solen maximalt ville jag att anordningen skulle kunna följa solens gång och därför ha ett vridbart stativ.

Stången från en kasserad piskställning fick tjäna som centrumaxel och den slog jag ned i marken. På axeln passade ett tegelrör som stöd och avhåll från marken.

Rune Andersson hjälpte till med svetsningen. Hunden Nova stod bi.

Hjälp av föreningsvänner och grannar

Rune Andersson hjälpte mig att svetsa ihop delarna till stativet, utformat ungefär som ett notställ. Värmeskåpet skruvade jag sedan ihop av en kasserad bokhylla och av grannen fick jag ett kvadratisk, kasserat fönster (80 x 80 cm) som fick bestämma storleken. Det viktiga är att åtminstone fyra ramar får plats samtidigt. Hittills inga kostnader att tala om!

Tråget av plåt fick jag möjlighet att klippa till och bocka på en verkstad (tack vare en annan granne som arbetar på ett känt plåtslageri i kommunen). Nedanför tråget ställde jag en avdankad bakform i aluminium.

En halvtimme i solen

Så var det dags för ett första test. Jag la in några gamla, mörka ramar på ett plastnät, fäste en ugnstermometer i lådan och kopplade på solen.

Stativet ser ut som ett stort notställ. Tegelröret ger stadga.

Tråget bockades och falsades på verkstad. Med dubbla lager ryms totalt åtta ramar.

Solen gör jobbet på en halvtimme. I bakgrunden syns Pers egenkonstruerade rök.

Temperaturen steg snabbt och stadigt, och vid cirka 60 grader började vaxet smälta och rinna ner i kakformen.

Efter en dryg halvtimme i solen fanns bara osmältbara rester, puppskal och annat småskräp kvar på nätet. Det förpassades till komposten. Bakformen blev halvfull med vax och lite honung. Jag tog ut formen, lät vaxet svalna och kunde sedan inomhus hålla av honungen.

Mycket smidigt

Jag använde solvaxsmältaren vid upprepade tillfällen och är väldigt nöjd. Bonus är att

den fungerar lika bra med två lager ramar, det vill säga hela åtta stycken. Annat material som avtäckningslåda och spärrgaller får också plats. Hela anordningen är lätt att demontera och ta in för vintern.

En justering som kanske behöver göras är att ändra vinkeln på stativhållaren så att lådan ligger lite mer horisontellt. Detta för att förhindra att löst vax rasar ner från tråget. Jag får väl fråga Rune ...

PER ALMKVIST

MATERIAL TILL PERS SOLVAXSMÄLTARE

Centrumstav Stång från en kasserad piskställning.

Tegelnät (inte nödvändigt).

Stativ En gammal hållare till en postlåda och några vinkeljärn.

Rostskyddsfärg

Plåttråg Materialet till tråget blev den enda synliga kostnaden.

Värmeskåp En kasserad bokhylla och ett fönster med enkelglas.

Plastnät av typen grovt insektsnät.

Aluminiumform av engångstyp för uppsamling av smält vax.

Total materialkostnad Ca 200 kr.

Där bina finns, där finns något att hämta

Samtal biodlare emellan leder ofta in på var bina surrar för tillfället. Här är ett axplock av observationer från biodlarsäsongen 2020 delvis med tonvikt på det som var nytt eller annorlunda. Ska du odla biväxter, tänk lång säsong. Pollenrika blommor är särskilt viktiga tidig vår och sensommar.

EVA CARLSSON & LILLEMOR BULUKIN

Mahonia är en odlad, städsegrön buske som också självsår sig. Då kan du träffa på den och alla dina bin i snårskogen. Blommor från januari till maj! Blommorna doftar honung och har hög halt av pollen. Fullt surr tidigt på säsongen.

Slånbär är bland de första vårblommorna och de blommade rikligt under 2020. Slånbär har måttligt med nektar och gott om pollen. Trots detta brukar bina inte synas så mycket i slånbären, men i våras var de där.

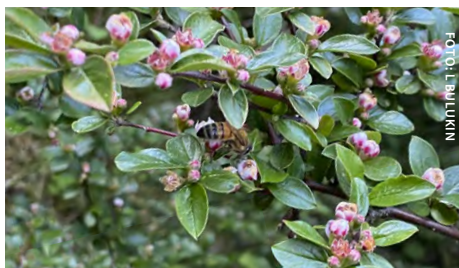
Vildapel lär ha högre sockerhalt i nektarn än odlade äppelträd och blommor lite senare än andra fruktträd. I en del vildaplar var det ett väldigt bisurr våren 2020. Även gott om pollen.

Skörbjugsörten blommar särskilt i skärgården i april, maj med honungsdoftande vita blommor. Växten har vintergröna blad med hög halt av c-vitamin, därav namnet!

21 maj mejlade Peter Hildebrand: "Mina bin är galna vår berberishäck". Trots att berberis har måttliga halter med pollen och nektar så blir det, med många blommor på liten yta, mycket att hämta för bina.

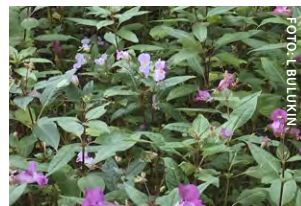
Har du örnen med dig när du är i naturen så är chansen stor att du får höra surret från en vildväxande oxbärsbuske. Fåglar gillar bären på hösten och hjälper säkert till med sädnen. De små blommorna är rika på nektar.

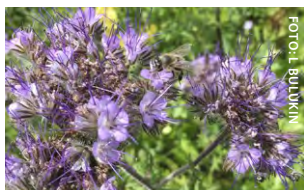
Björnbär är rik på både nektar och pollen och blommade länge sommaren 2020. Det märktes att pollineringen hade lyckats eftersom det blev mängder med björnbär; all kart hann inte mogna fram.

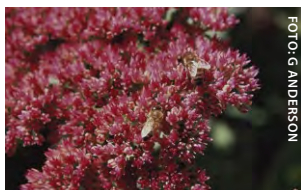
Nyblivna biodlaren Ann-Sofi Karlssons bin var överförtjusta i oreganon hon odlat och valde den framför t ex kant-nepetan. Sprider sig gärna. Har hög halt av nektar, låg halt av pollen.

Jättebalsamin är en nektarrik, invasiv art som anses tränga ut naturligt förekommande växtarter. Bestånd anmäls gärna till artportalen. Sommar 2020 fanns inga bin alls i jättebalsaminen i Årsnäs.

Av sensommarblommande växter bidrar Helena Pegrén med följande från den egna trädgården: jordärtskocka, sparris och honungsfacelian (som dessutom är en utmärkt jordförbättrare).

Kärleksörten blommar juli till oktober och har hög halt av nektar men låg halt av pollen. Blommorna är allt från vita och grön gula till röda och rosa. Bladen är goda att äta färska eller tillagade.

Den som har en gammal murgröna kan njuta av bisurr långt in i oktober. Murgrönan är vanligtvis årets sista pollen- och nektarkälla. Men 2020 blommade hasseln i december.

Slutligen: 2020 får vi inte förbise årets fantastiska ljungrag. Biodlaren tittade hela sommaren på ljugen. Skulle det bli några blommor? Så småningom började det komma färska årsskott, det brukar vara ett gott tecken.

Det regnade ofta under första delen av sommaren, värmen kom i augusti, många dagar var det nästan vindstilla; som gjort för ett bra ljungrag! Först märktes att bina kom med beige pollen, sedan kom bruset och doften av ljungrag från flustren på kvällen.

Ett ljungrag ger, förutom god och svårslungad honung, bra förutsättningar för vinterbina att äta pollen och bygga upp sin fett kropp. För även om ljungrag har måttligt med pollen så leder det intensiva flygande på ljungrag att det kommer in mycket pollen.

Bidrottningar till salu

Ligusticadrottningar med och utan VSH.
Boka årets drottningar senast den 1 maj.
Kontakta Jan Eriksson 076-848 10 77
eller 0303-526 41.

Biodling med omstart: Lars Petersons bidagbok

Efter 30 år som biodlare gjorde jag ett uppehåll på 15 år för att sedan göra en omstart 2020. Jag anmälde mig till nybörjarkursen 2020, mycket för att fräscha upp mina varroakunskaper. Här följer min bidagbok för 2020.

28 april: Förra veckan tog jag hem två samhällen (avläggare från 2019) som jag köpte i Kareby av en medlem. Det var fint väder, så bina drog direkt in massor med pollen och nektar.

Ett av samhällena hade dåligt med foder. Det fick cirka 500 g socker i 50-procentig lösning fyra gånger. Det andra samhället hade cirka tre kg vinterfoder kvar.

Om maj nu blir kall och med dåligt drag, ska jag då fortsätta drivfodra? Hur fort förbrukas

fodret när samhället har fem ramar med yngel? Mejlade frågan till kursledare Per Almkvist som svarade:

"När drottningen lägger ägg, gäller det att hålla värmen i kupan, fler bin kläcks och maten går åt snabbt! Tar maten slut, sitter bina och darrar och även om de då får mat så kommer samhället på efterkälken och det blir ingen honungsskörd den sommaren. Du ska alltså fortsätta med stödfodring. Räkna med att det behövs cirka sex kg socker för att klara en kall maj, så ge det andra samhället också."

29 april: Tacksamt med goda råd! Båda samhällena får nu 50-procentig sockerlösning. Det

ger effekt. Idag bara 10–12 grader och blek sol, men bina drar in stora mängder pollen, allt från orange till vitt. Borde bli massor med dragbin i till huvuddragen i mitten på juni.

Regnet gör underverk på hal-lons och ljungs utveckling. Nu står alla våra fruktträd och bärbuskar i knopp. Jag hoppas på några fina dagar då de blommar i maj. Inga mer sneda, fula eller dåligt pollinerade äpplen.

23 maj: För 20 dagar sedan hängde jag in tredelade drönramar mitt i yngelklotet. Det starkare samhället fick dessutom en låda med tio mellanväggar under yngellådan; drottningen får ha 20 ramar fram till midsommar. Tanken var ett tillämpa sju-dagars

KUNGÄLVS
garden
CENTER

En komplett butik för dig som älskar växter
Plantskola, krukväxter, fröer, lökar, snittblommor och trädgårdsdesign

Öppet: mån–fre 10–18, lör 09–16, sön 10–16
Maskingatan 1 i Rollsbo, tel 0303-94 131

kungalvsgardencenter.se

Följ oss gärna på Instagram och Facebook

utskärning av drönarvax. Men vädret vände tvärt till blåst och kyla i ett par veckor och jag ville inte öppna samhällena. Så idag efter 20 dagar fanns ingen återvändo; drönarlarverna måste ut!

Mellan skurarna gick jag till bigården och skar ut drönaramarna som nu innehöll både täckt och öppet yngel. Det starkare samhället fick en skattlåda med mellanväggar ovanpå den övre yngellådan med spärrgaller emellan. Om en vecka ska samhälle två, som är lite svagare, få samma utbyggnad.

Fruktträd och bärbuskar har fått massor med besök de stunder det vart hyfsat majväder. Snart blommar en lång häck med slånaronia hos oss. Massor med hallon växer på ett närbeläget hygge och med regn kan det bli bra med nektar i juni och

den första egna honungen efter midsommar. Drottningbyte och avläggARBILDNING i juni hägrar.

11 juni: Gjorde två avläggare på mina två samhällen. Följde Jan Erikssons råd att bilda avläggare på befintlig kupplats med dragbin, mellanväggar och nyparad drottning. Inget alternativ finns till att acceptera drottningen. Modersamhällen flyttades en meter med annan flusterriktning.

3 juli: Efter tre veckor och i väntan på yngelkläckning är bimängden i avläggarna snabbt krympande. Genom att förstärka avläggarna med ungbins från modersamhällena och fodra med 40-procentig sockerlösning i dragpausen kommer avläggarna förhoppningsvis få fart och börja dra in pollen. Samtidigt minskade jag flusteröppningarna för

att undvika röveri.

Det har hittills inte blivit så mycket honung, men min ambition för detta första år är att invintra fyra friska och starka samhällen. Men jag har vitklöver-, lind- och ljungdrag kvar, så kommer värmen tillbaka efter regn kan det bli honung. Nu är jag spänd på temperamentet på de nya ligusticabina.

Modersamhällena har fått drönarvax utskuret i två månader nu och drönaramarna ska ut nu i veckan.

6 juli: Första fodringen med tunn sockerlösning var uppäten och avläggarna fick en ny laddning. Nog ger det effekt; för en timme sedan, när solen bröt igenom, var det massor av dragbin ute från båda avläggarna.

Trodde jag skulle kunna få ut drönaramarna från modersam-

Kungälv's Motor & Cykel

Utmarksvägen 10 • KUNGÄLV

Försäljning

Cyklar, elcyklar, gräsklippare, åkgräsklippare robotgräsklippare, motorsågar och röjsågar.

Välkända kvalitetsmärken

Crescent, Monark, Skeppshult, Husqvarna och Klippo.

Reservdelar, service och reparationer

Tel 0303-103 13 • www.kmcab.se

Fullt utbyggd drönarram, som på grund av dåligt väder fick sitta 20 dagar i kupan. Med fyra dagar till godo skar Lars Petersen ut ynglet och minskade på så sätt varroastrycket i samhället.

hällena, men utan rök och med alla dragbin hemma var jag inte populär. Dumt att inte tydligt märka drönarramen. Får ta med rökpusten nästa gång.

21 augusti: Igår var nog sista fina dragdagen på ljunng för säsongen. Jag bestämde mig därför att inspektera samhällena, och påbörja skattningen genom att byta spärregallren mot bitömmarbottnar.

Hur har det då gått under augusti? Jo, både modersamhäl-

ena och årets avläggare har minst sju ramar yngel i alla stadier, så det finns äggläggande drottningar. Och tillräcklig bistyrka för invintring, så mitt trixande under juli för att förstärka avläggarna hade lyckats.

Honung då? Ena modersamhället hade, trots avtappning av bin, fyllt skattlådan väl. Det andra hade endast sex kg. Avläggarna, som drivfodrades under dragpausen och fick tillskott med bin, har samlat cirka 10 kg var.

3 september: Idag flyger bina fortsatt flitigt i det fina vädret.

Slungningen är klar. De första tre ramarna gick sönder under slungningen. Men sen perforerade jag ramarna ytterst noggrant och då gick det bättre. Uppskattar att jag fick ut 80 procent av honungen. 40 kg på två samhällen och två avläggare 2020 är jag nöjd med.

Draget har fortsatt och därmed yngelsättningen. Mycket täckt yngel även i ytterkant på yngelrummet, så jag har lämnat kvar en del honung för att kunna börja fodra. Alla samhällen sitter på nätbotten. Två starka samhällen som fortsatt har massor med yngel får övervintra på 20 ramar, årets avläggare på tio. Även avläggarna har massor med yngel så det blir fina vinterklot.

Läste Anders Bergs tips i Bitidningen om invintring. Tipset att inte ombona för varmt nu för att på så sätt få dem att gå i vinterklot och minska foderförbrukningen, mottogs tacksamt.

Nu har jag bråkat och öppnat kuporna mycket under skattningen. Nu får ni lugn och ro kära bin fram till oxalsyrabehandlingen om två månader.

11 september: Fodring med Bifor klar.

15 november: Oxalsyrabehandling klar. Bina gått i vinterklot. Gjorde ompackning ovanför täckbrädorna inför vintern.

LARS PETERSON

Cirkeln är sluten – Biodlartips ett år

Podcasten – eller radioprogrammet om man så vill – Biodlartips, med undertecknad och Stefan Hellström har nu pågått drygt ett år. Med tusentals lyssnare runt om i Sverige, Norge och Finland verkar det som den lyckats bringa lite glädje och distraktion i dessa oroliga tider.

Programmets premiss är som bekant att jag som nybörjare får ”tips” av den mer erfarne Stefan. Detta har verkligen kommit till användning. Mina första år har försatt mig i en mängd situationer. Något som oftast resulterat i ett ”Hur gör jag här?” Det är också så många av avsnitten börjar – en nyfiken eller desperat undran. Uttrycket ”Jag får ringa Stefan” har blivit så välbekant att lyssnare till och med hör av sig och tycker det är roligt.

De första avsnitten handlade om slusksättning och invintring och efter ett år är vi där igen. Är det verkligen möjligt att hitta nya ämnen när allting bara upprepas från år till år? Jag tror det. Som biodlare verkar man aldrig bli fullärd och nya frågor dyker ständigt upp.

Men podden följer inte bara biåret. Jag försöker få in lika delar tips och fakta som roliga eller dramatiska berättelser, kryddat med lite populärvetenskap. Fakta från klas-

siska biböcker används flitigt och exempel från verkligheten är det gott om.

Många vänliga kommentarer säger en del om det behov vi verkar fylla: ”Både informativ och underhållande på samma gång”, ”Trevlig pod med fin ton och mycket information.”, ”Har aldrig hört en podcast med så bra ljudläggning förut.”

Du hittar alla avsnitt på biodlartips.se, Spotify, iTunes eller Acast.

JOAKIM JALIN

HEEVAB
El - Tele - Data
0703-889972

Bergen runt Sundhammarsviken, lilafärgade av ljung.

Biodlarna i Sundhammar tackar Ljungen för den goda honungssköörden

Ännu ett biår är till ända. Och vilket år! Men med corona-avstånd har vi biodlare i Sundhammar kunnat träffas och hjälpa varandra.

I Sundhammar är vi ungefär sju biodlare på fyra olika bigårdar. I somras fick vi dessutom en ny biodlargranne, Annett Lindblom, som är nybörjare och som jag har hjälpt så gott det har varit möjligt. Annette startade med en avläggare från föreningen och hennes bin lyckades samla ihop fem kilo mestadels ljunghonung.

Förutom corona-situationen var våren en katastrof: kyla, med korta perioder av värme, gjorde att samhällena växte snabbt, men när det var dags att flyga ut fanns ingen nektar. I månadsskiftet maj/juni svalt bina. Tack vare att vi stödfodrade med tre till fyra kilo 50-procentig sockerlösning räddade vi våra samhällen.

Vi gjorde också en avläggare i samband med att vi tillsatte nya drottningar i några samhällen. Vi köper våra drottningar och har snälla och flitiga bin, som vi är väldigt nöjda med.

Normala år brukar vi slunga cirka tio kilo per samhälle till midsommar. 2020 var kuporna tomma. Lite blomning, troligen från brakveden, gav oss dock några kilo honung i mitten av juli. Den honungen var dessutom mycket bra.

Under senare hälften av juli började vi titta upp mot bergen. Skulle det bli någon ljunghonung? Det var ju Ljungen, som skulle rädda våra skördar. Vädret var optimalt. Regn i lagom mängder och så kom värmen. Ljungen satte fart och blommade sedan nästan hela augusti. Vi har nog aldrig sett så mycket ljungblommor. Bergen var alldeles lila och det doftade starkt av ljungnektar runt kuporna.

Den tredje augusti hade vi besök av bitillsynsmannen Thomas Pettersson. Kaffe serverades i trädgården innan besiktningen. En eftermiddag gick åt för genomgång av alla våra tolv samhällen. Alla befanns vara friska och i god kondition. Vi tycker att det är ett mycket bra initiativ att besöka alla bigårdar.

Honungssköörden blev riktigt bra tack vare ljungblomningen. I allmänhet finns det ganska lite nektargivande blommor i det relativt inten-

Martina Lind och Annett Lindblom. Annett är nybliven biodlare och medlem i föreningen.

Besök av bitillsynen. Thomas Pettersson inspekterar bisamhällena assisterad av Lotta och Gerhard Olsson.

Ramarna tvättades i en stor koppargryta. Det blev 3,8 kilo vax, som kunde skickas till valsning av nya vaxmellanväggar. Foto: M. Bergquist

siva jordbruk som bedrivs här ute. Har man tur kan vitklövern från fodervallarna ge en del. Det är dock under en kort period, eftersom vallarna skördas mitt under klöverblomningen. Våra samhällen gav ungefär 35 kilo i snitt varav ungefär 25 kilo var från Ljungen.

Varroaläget är bra. Vi skär ut drönarvax under säsongen och oxalsyra-behandlar i

november. Hösten 2019 hade vi cirka 200 kvalster tio dagar efter oxalsyra-behandlingen.

Slutligen får varje samhälle en och en halv hink (24 kg) Bifor som vinterfoder. Om det räcker, beror på hur våren blir. Nu hoppas vi bara på en bra, jämnkall vinter, så flyger bina snart igen.

TEXT OCH FOTO: ANDERS BERGQUIST

CARLSSONS BIODLING

Öppet enligt överenskommelse.

Nytt och begagnat bimaterial. Varor som inte finns i lager tas hem på beställning.
 För mer information besök vår webbplats: www.carlssonsbi.se
 eller ring: 0303-77 19 62 eller 0708-40 05 76.
 E-post: pelle@carlssonsbi.se. Lilla Komperöd 202, 444 94 Ucklum

Återförsäljare för MS Biredskapsfabriken i Töreboda

Kjell Sundbäck
Älvängen

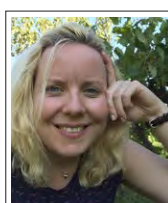
Lars Johansson
Älvängen

Kerstin Kristensen
Risön

Hans Lundin
Hälta

Susanna Nemeth
Göteborg

"Grävmaskinisten väckte vårt biodlarintresse"

Kjell Sundbäck och Lars Johansson, ni gick nybörjarkurs våren 2020 och blev också medlemmar i föreningen. Vad väckte ert intresse för biodling?

– Det började med att Henric Nordqvist från Sjuntorp grävde och installerade en ny avloppsbrunn hemma hos mig, berättar Lars. Under varje paus han gjorde berättade han om sin biodling. Både Kjell och jag blev intresserade; vi bestämde oss

för att gå biodlarkursen tillsammans och därefter starta biodling. Kjell hittade kurs-tillfället och vi anmälde oss.

Vad var det bästa med kursen?

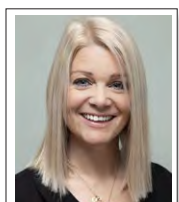
– Det bästa var att fick vi så mycket kunskaper att vi kunde starta egen biodling. Vi köpte två bisamhällen i början av juli och kom snabbt igång.

– Lars-Göran Larsson var verkligen en bra lärare som alltid ställde upp om det var

något vi undrade över. Vi lärde oss nog mest under de dagar vi hade uteaktiviteter vid bigården. Kursen hade jättebra upplägg, och bra att den gick att genomföra trots coronan!

Vad har ni för plan med er biodling?

– Att lära oss mer om bin och biodling. Att sedan få honung till husbehov och kunna ge bort någon burk till nära och kära är ju en bonus. ■

Pernilla Pettersson
Kareby

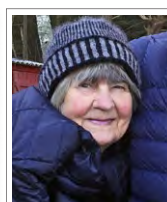
Lauren Yaqo
Romelanda

Eric Alexandersson
Romelanda

Olle Barne
Älgön

Ket Barne
Ärnsås

"Vi tog över sonens bin"

Arne och Kristina Bok gick kurs 2020 och blev, tack vare sin son, biodlare på riktigt under sommaren.

– Vår son Anders Bok har länge haft bin. Tidigare har vi hjälpt honom med bina men nu har vi tagit över och sköter dem helt och hållet.

Hur gick det att gå nybörjarkurs i coronatider?

– Vi var inställda på att gå kurs "på riktigt"; det digitala är vi inte bra på. Ethel, som var kursassistent hjälpte oss jättemycket. Men de gånger det var praktiska moment i föreningsbigården var bra. ■

Arne & Kristina Bok
Kärna

NYA MEDLEMMAR UTAN BILD:

Hardy Avebring
Surte

Helen Hellström
Gullbrandsson
Romelanda

Anette Löwberg
Kungälv

Pernilla Royson
Kärna

Katarina & Mattias
Silverplats, Hälta

Frida & Jacob Steen
Kode

Elisabeth Voge
Kråkerön

Mattias Zetterdahl
Romelanda

Susanne Tydén
Skepplanda

Peter Hildebrand
Kungälv

Annett Lindblom
Kärna

Alf Brycke
Kärna

Susanne Brycke
Kärna

”Kontakten med min mentor var värdefull”

Susanne Tydén, du var nyfiken på biodling och gick nybörjarkurs för Per Almkvist våren 2020. Ökade kursen ditt intresse för biodling?

Javisst! Planen är att starta med ett samhälle till våren i min trädgård i Skepplanda. Kanske kan jag köpa ett samhälle från föreningen? I stort sett allt var intressant. Som att drottningen bara parar sig

en gång och ändå kan lägga befruktade ägg under flera år.

Kursen fick ett annat upplägg än planerat. Hur funkade det för dig?

Kontakten med min mentor, Kerstin Helgegren i Kärna, var bra. Jag lärde mig mycket av det. ■

Kerstin Helgegren i sin bigård
en svinkall dag i början av maj.

LÅT DIG VÄL SMAKA!

God samverkan ger en härlig biprodukt.

bokab

SAMVERKAN FÖR FÖRETAGS-
HANDELS- OCH BOSTADSETABLERING

Inget lur

Ett aktivt miljöval

Vi vill vara något så ovanligt som ett schysst elbolag.

Därför har vi inga dyra tillsvidarepriser,
inga långa uppsägningstider och
inga extra avgifter för fossilfri el.

Kontakta oss!

Ring 0303-23 93 00 eller
besök kungalvenergi.se
och teckna ett
lokalt elavtal.

KUNGÄLV
energi

Restips: **Cykelvänliga Ven i Öresund**

När regnet smattrar på rutan och mörkret är kompakt vill jag gärna dela ett minne från en fin dag i juli när jag och min syster åkte till ön Ven för att cykla och ha picknick.

Ven ligger i Öresund utanför Landskrona och är mest känt för Tycho Brahe-museet och den branta kusten Backafall. På Ven även finns en känd parningsstation för Buckfastdrottningar.

Ven är en ganska liten ö på 7,5 km² och lämpar sig väl för en cykeltur runt ön. När vi stigit av färjan i Bäckviken och hyrt våra gula cyklar cyklade vi en kort bit till Tycho Brahe-museet. Där tog vi vänster in på Holländarevägen mot S:t Ibbs kyrka. Strax var vi framme vid Nämndemansgården, som är en större kringbyggd gård med halmtak och med anor från 1700-talet.

Vi hade tänkt att se oss om helt kort men möttes av två volontärer för Hvens hembygdsförening och ett bord med honungsburkar. Efter att vi löst en mindre entréavgift fick vi

frågan om vi inte skulle ha en burk honung varpå jag vänligt tackade nej, för honung det har vi ju hemma. Sen blev vi snabbt inbjudna till en av Skånes parningsstationer för Buckfastdrottningar. Tyvärr var inte biansvarig på plats men det blev ett trevligt besök.

I trädgården fanns små parningskuper och det surrade friskt av liv överallt i den gamla trädgården. Det fanns även ett mindre bimu-seum med halmkuper och äldre biredskap. Det som skulle varit en kort anhalt blev till ett två timmars stopp med trevliga samtal om bin och passande växter. Sedan sa vi tack och hej till våra nya vänner och cyklade vidare mot S:t Ibbs lilla kyrka.

Jag vill gärna rekommendera besöket för alla; vill man inte cykla kan man åka traktor- och vagn. Tycho Brahe-museet, medicinal-trädgården intill Stjerneborg och Uraniborg var också verkligen värda att se och uppleva.

TEXT OCH FOTO: EWA WÄCHTER

Parningsstationen för Buckfastdrottningar är inhyst i den lummiga trädgården.

Bygglövet räddar biodlarföreningen

Utän en egen möteslokal finns ingen framtid för Södra Inlands Biodlareförening, menar ordförande Lillemor Rulhén. Nu har de fått bygglövet för att bygga en egen stuga vid Kringeländan.

Södra Inlands Biodlareförening lär varje måndag de senaste åren hyrt in sig i Karelse 17:s klubbstuga på måndagskvällarna. Där har de haft möten, medlems-träffar och setts för olika aktiviteter rörande bina. Nu ska klubbstugan bli ägare, vilket innebär att bi-

odlareföreningen inte kan vara kvar. Föreningens framtid hängde på att de skulle få bygglövet för att bygga en egen lokal vid Kringeländan. "Alternativt var att flytta eller lägga över föreningen, säger Lillemor Rulhén, Södra Inlands Biodlareförenings ordförande.

25 nya medlemmar i år
Men bygglövsbeskedet kom som det var positivt. Nu återstår bara för föreningen att få ordning på alla papper som krävs innan de kan få startskottet. "För oss är det ett väldigt, väldigt positivt besked. Nu under corona har

vi inte haft behov av att kunna träffas fysiskt, vilket vi annars gör varje vecka mellan mars och oktober. Förutom möten varje måndag träffas föreningen vanligtvis flera gånger även under vinterhalvåret. För årsmöte, honungsbeholdning eller annat.

Fler medlemmar
Trots att de fysiska mötena uteblivit under vintern och sommaren har fler nya medlemmar än vanligt anslutit sig till Södra Inlands Biodlareförening. Lillemor Rulhén menar att behovet av att kunna träffas och utbyta information för att hjälpa varandra är stort.

- Vi har fått 25 nya medlemmar i år, och de har aldrig varit på en måndags träff och varit i våra klubbstugor.

Vattenlätts hus i höst
Nu hoppas föreningen på att kunna påbörja arbetet för att bygga så mycket som möjligt under våren och sommaren. "Så att vi till hösten har ett hus som är vattenlätts. Sedan kanske vi inte hunnit inreda det. Det kostar ju att köpa in bord och stolar till 60 personer, så vi kanske får passa lite där."

Arne Christiansen tog ett symboliskt första spadtag där föreningens nya stuga ska ligga.

FOTO: LILLEMOR RULHÉN

SÅ HAR GÖR VI

BERÄTTA FÖR HÖRNINGENS LÄSARE
Nu har vi fått bygglövet för att bygga en egen stuga vid Kringeländan. Detta innebär att vi inte längre behöver hyra in oss i Karelse 17:s klubbstuga på måndagskvällarna. Detta innebär att vi kan ha våra möten i vår egen stuga, vilket är ett stort steg för föreningen. Vi har också fått 25 nya medlemmar i år, vilket är ett väldigt positivt besked. Nu under corona har vi inte haft behov av att kunna träffas fysiskt, vilket vi annars gör varje vecka mellan mars och oktober. Förutom möten varje måndag träffas föreningen vanligtvis flera gånger även under vinterhalvåret. För årsmöte, honungsbeholdning eller annat.

Vi bygger för framtiden

SÖDRA INLANDS BIODLAREFÖRENING
Under våren har Södra Inlands Biodlareförening fått bygglövet för att bygga en egen stuga vid Kringeländan. Detta innebär att vi inte längre behöver hyra in oss i Karelse 17:s klubbstuga på måndagskvällarna. Detta innebär att vi kan ha våra möten i vår egen stuga, vilket är ett stort steg för föreningen. Vi har också fått 25 nya medlemmar i år, vilket är ett väldigt positivt besked. Nu under corona har vi inte haft behov av att kunna träffas fysiskt, vilket vi annars gör varje vecka mellan mars och oktober. Förutom möten varje måndag träffas föreningen vanligtvis flera gånger även under vinterhalvåret. För årsmöte, honungsbeholdning eller annat.

bygglovet för att bygga en egen stuga vid Kringeländan. Detta innebär att vi inte längre behöver hyra in oss i Karelse 17:s klubbstuga på måndagskvällarna. Detta innebär att vi kan ha våra möten i vår egen stuga, vilket är ett stort steg för föreningen. Vi har också fått 25 nya medlemmar i år, vilket är ett väldigt positivt besked. Nu under corona har vi inte haft behov av att kunna träffas fysiskt, vilket vi annars gör varje vecka mellan mars och oktober. Förutom möten varje måndag träffas föreningen vanligtvis flera gånger även under vinterhalvåret. För årsmöte, honungsbeholdning eller annat.

Den grunda staden för den nya stugan. Arne Christiansen, Åke Andersson, Åke Andersson och de andra som har hjälpt till med bygget.

LAND SPANAR Fler och fler skaffar egna bin

Förening för biodlare rider på grön våg
"Det är en boom!"

Det är en boom! Fler och fler skaffar egna bin. Södra Inlands Biodlareförening har många medlemmar som har fått sina egna bin.

De som hjälper till med bygget. Arne Christiansen, Åke Andersson, Åke Andersson och de andra som har hjälpt till med bygget.

30 000 små medarbetare i egen modul

Den nya stugan för Södra Inlands Biodlareförening. Den ska bli en plats för möten och aktiviteter för medlemmarna.

Till minne av vår medlem Gösta Karlsson

En av våra mycket engagerade medlemmar, Gösta Karlsson, gick bort under 2020. Gösta blev medlem hos oss 2003. Han valdes till föreståndare för bigården i Rollsbo 2005 och var kvar till 2009. Dessutom var han invald i honungsbedömningskommittén 2005 till 2009.

Gösta var en hjälpsam person som till våra möten gärna skjutade våra äldre medlemmar, bland annat Leif Svensson, som sedermera blev vår store donator. Gösta

Gösta Karlsson vid bigården i Rollsbo.

var flitig i Rollsbo och deltog i de flesta aktiviteter och i driften av

bigården. Kanske bidrog det, att han bodde på Rådmanngatan i centrala Kungälv och hade nära väg till bigården.

I arv efter Leif Svensson fick Gösta en tomt i Ringby. Tyvärr fick han inte byggnadslov för ett bostadshus, men han kunde ha sina bin där.

Under de sista åren led Gösta av reumatisk värk och deltog allt mindre i föreningslivet.

STEFAN HELLSTRÖM

Honungsrecept

Det finns fortfarande några exemplar kvar av föreningens honungsreceptbok – en utmärkt present till den som gillar honung. Boken kostar 125 kr. Kontakta Lillemor i styrelsen om du är intresserad av att köpa boken.

**HONUNGSBÖRSEN
2021**

Vad kostar honungen?

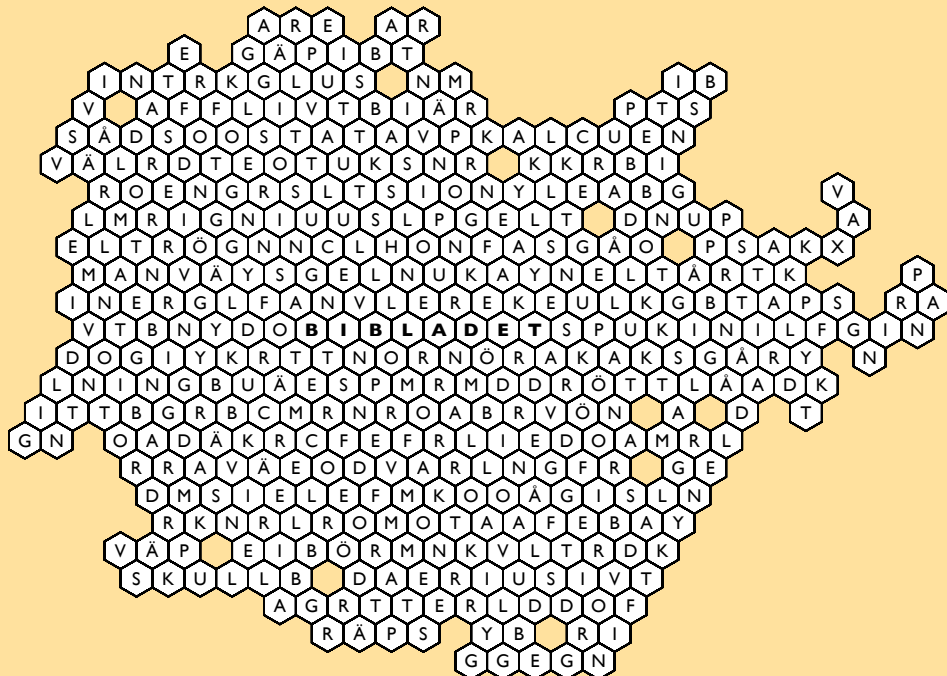
På biodlartips.se som drivs av vår medlem Joakim Jalin kan biodlare lägga in sitt honungspris och också se vad andra tar för honungen. 2019–2020 tog fler än hälften av dem som svarat 80 kr eller mer för en 500-gramsburk. Läs mer på: biodlartips.se/honungsborsen

Allt för taket!

Nyläggningar med takpapp och PVC-duk
Reparation och omläggningar
Tilläggsisolering. Låglutande tak

Brehållts tak

Gert Larsson, tel 0706-22 30 31

Sysslolös? Skatta biord i binas vildbygge!

Bina har samlat över 60 ord i ett riktigt vildbygge. Orden slingrar sig fram i alla riktningar (eftersom bina hushåll-

lar med utrymmet har de inga problem med att låta ord dela bokstäver). Hur många ord lyckas du skatta?

Din biredskapsbutik i Stor-Göteborg!

**Biredskap · vax · skyddskläder · glas · bikupor
foder · avläggare · slungor · honung**

**Backa Bergögata 10L
422 46 Hisings Backa
Telefon 0729-683616**

**info@bikompaniet.com
www.bikompaniet.com**

Krook & Tjäder är ett av Sveriges största arkitektkontor och en tongivande aktör i byggandet av staden. Styrkan ligger i det personliga mötet, värmen och öppenheten. En känsla av det lilla kontoret med den stora koncernens möjligheter. En unik kombination. Starka team i Göteborg, Malmö, Stockholm, Halmstad, Borås, Uppsala, Östersund, Kristianstad och Oslo ger en geografisk spridning, kreativ mångfald och en gedigen kompetensbank i såväl stora som små projekt. **krooktjader.se**

KROOK & TJÄDER

KALENDARIUM 2021

Datum	Tid	Aktivitet
1 mars	18–21	Vårmöte, digitalt Föredragshållare Björn Gustafsson, Jordbruksverket
8 mars	18–20	Drottningodlarnas årsmöte, digitalt
5 april		Helgdag
12 april	18–21	Måndagsträff, digital
19 april	18–21	Måndagsträff, digital
26 april	18–21	Måndagsträff, digital
3 maj	18–21	Måndagsträff, utomhus
10 maj	18–21	Måndagsträff, utomhus
17 maj	18–21	Måndagsträff, utomhus
24 maj	18–21	Måndagsträff, utomhus
31 maj	18–21	Sommarmöte med föredrag
7 juni	18–21	Måndagsträff, utomhus
14 juni	18–21	Måndagsträff, utomhus
21 juni	18–21	Smörsundsdagen
28 juni	18–21	Måndagsträff, utomhus
12 juli	18–21	Sommarträff, utomhus
2 aug	18–21	Måndagsträff, utomhus
9 aug	18–21	Måndagsträff, utomhus
16 aug	18–21	Måndagsträff, utomhus
23 aug	18–21	Måndagsträff, utomhus
28 aug		Hembygdsgdag i Dalen?
30 aug	18–21	Måndagsträff, utomhus
6 sept	18–21	Måndagsträff, utomhus
13 sept	18–21	Måndagsträff, utomhus
Sept		Hembygdsgdag Kareby?
20 sept	18–21	Måndagsträff, utomhus
27 sept	18–21	Höstmöte med föredrag
4 okt	18–21	Måndagsträff
11 okt	18–21	Sista måndagsträffen för året
31 okt		Sista dag att skicka in årsrapport
13 nov	14–17	Årsmöte
20 nov	09–11	Vaxlämning

Svårt att förutse hur det blir 2021

När Bibladet sammanställs i början av 2021 har vi flera osäkerheter att ta hänsyn till – pandemin, bygget av vår nya samlingslokal och vädret. För innan Leifs Hus är godkänt och klart har vi ingen lokal att samlas i och utomhusträffar kan omöjliggöras av överfallsväder. Men bina i för-eningsbigården behöver sin skötsel och om Leifs Hus ska bli klart under 2021 måste vi hjälpas åt.

Under mars och april kör vi med digitala möten. Från och med maj månad hoppas vi kunna träffas fysiskt och förmodligen utomhus. Vi får anpassa oss efter de förutsättningar som gäller för dagen, gång för gång. Vi skickar ut aktuell information via mejl och sms några dagar innan varje möte. Och vi uppdaterar kalendern på hemsidan kontinuerligt.

Ta med egen fika, sittunderlag och kläder efter väder till utomhusmötena. I och med att förutsättningarna för ett planerat möte kan ändras med kort varsel, ta för vana att kolla om det kommit uppdaterad information per mejl eller sms innan du åker hemifrån.

Planerade teman

Utifrån hur det passar under säsongen och vad som ska göras med föreningens bin, planerar vi att ta upp bland annat följande teman på måndagarna (kom gärna med önskemål om tema):

- Vårutveckling, stödfodra och drivfodra
- Nosema
- Varroa
- AvläggARBILDNING
- Flytta samhälle
- Förhindra svärmning
- Byta drottning
- Friska vinterbin
- Invintra
- Bedöma bistryrka
- Slå ihop samhällen
- Skatta och slunga honung
- Bihusesyn
- Vad man ska tänka på när man lämnar honung till bedömning? ■

Allt för biodlaren

Stor som liten

Våra egna Töreboda-kläder
och även BJ Sheriff original

Kupor och tillbehör.
Trä- och plastkupor.

**Redskap och
skyddskläder.**

Honungshantering.
Slungare, kärl, silar, glas.

KRAV-godkänt renseri

Bivaxkakor.
Cellstorlekar:
4.9, 5.1, 5.3 mm

VAX KÖPES!

Pollenfälla
att placera
framför
flustret.

Pollentork.

**Öppet: Mån-fre 9-16
Lunchstängt: 12:30-13:30**

Töreboda-kupa i EPS
Yttermått 462x462 mm.

MS Biredskapsfabriken AB

Töreboda

Sedan 1941

info@biredskapsfabriken.se

www.biredskapsfabriken.se

**Din lokala
arrangör
av studie-
cirklar**

**Plats för
nytänkande**

**Studieförbundet
Vuxenskolan**

**Tel 010 33 00 900
vast@sv.se**